

**ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ : « ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΦΟΡΟΔΟΤΙΚΗΣ
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ »**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΖΗΚΟΥ ΑΝΘΟΥΛΑ

Πάτρα 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ .....</u>	<u>ΣΕΛ 5</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο .....</u>	<u>ΣΕΛ 8</u>
<u>ΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ.....ΣΕΛ 8</u>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο .....</u>	<u>ΣΕΛ 10</u>
<u>ΦΟΡΟΙ.....</u>	<u>ΣΕΛ 10</u>
<u>Φόροι σταθερού ποσού.....</u>	<u>ΣΕΛ 10</u>
<u>Φόροι εισοδήματος.....</u>	<u>ΣΕΛ 10</u>
<u>Φορολογικές κλίμακες.....</u>	<u>ΣΕΛ 11</u>
<u>Φόροι κατανάλωσης.....</u>	<u>ΣΕΛ 18</u>
<u>Φόροι περιουσίας.....</u>	<u>ΣΕΛ 22</u>
<u>Λογιστική απεικόνιση των φόρων ...</u>	<u>ΣΕΛ 31</u>
<u>Επιδράσεις φόρων.....</u>	<u>ΣΕΛ 32</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο .....</u>	<u>ΣΕΛ 34</u>
<u>ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ .....</u>	<u>ΣΕΛ 34</u>
<u>ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ .....</u>	<u>ΣΕΛ 40</u>
<u>ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗ.....</u>	<u>ΣΕΛ 40</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο .....</u>	<u>ΣΕΛ 41</u>
<u>ΤΕΚΜΗΡΙΑ.....</u>	<u>ΣΕΛ 41</u>
<u>Πραγματικό και τεκμαρτό εισόδημα.....</u>	<u>ΣΕΛ 41</u>
<u>Σκοπός των τεκμηρίων.....</u>	<u>ΣΕΛ 41</u>
<u>Είδη τεκμηρίων.....</u>	<u>ΣΕΛ 41</u>
<u>Τεκμήρια ή πόθεν έσχες.....</u>	<u>ΣΕΛ 42</u>
<u>Υπολογισμός του τεκμαρτού εισοδήματος.....</u>	<u>ΣΕΛ 43</u>
<u>Εφαρμογή των τεκμηρίων διαβίωσης.....</u>	<u>ΣΕΛ 44</u>
<u>Εφαρμογή λοιπών τεκμηρίων.....</u>	<u>ΣΕΛ 44</u>
<u>Μη εφαρμογή του τεκμηρίου.....</u>	<u>ΣΕΛ 44</u>

Μειώσεις των τεκμηρίων.....ΣΕΛ 45

Μαχητό τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης.....ΣΕΛ 46

**Υπολογισμός του φορολογητέου εισοδήματος βάσει
τεκμηρίων.....ΣΕΛ 46**

**Απλές συμβουλές για την αντιμετώπιση των
τεκμηρίων.....ΣΕΛ 47**

**Υπολογισμός σχηματισμένου κεφαλαίου προηγούμενων
ετών.....ΣΕΛ 47**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ.....ΣΕΛ 49

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....ΣΕΛ 50

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....ΣΕΛ 54

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας που μου ανατέθηκε από το Τμήμα Λογιστικής και συγκεκριμένα από τον κ. Κωνσταντίνο Μελισσαρόπουλο, επιβλέπων καθηγητή της πτυχιακής αυτής, ανέλυσα παρακάτω τους δείκτες της φοροδοτικής ικανότητας. Φοροδοτική ικανότητα είναι η ικανότητα του φορολογούμενου , να ανταποκρίνεται στην καταβολή των φόρων. Κριτήριο για την δίκαιη κατανομή του φόρου , είναι η φοροδοτική του ικανότητα και όχι το όφελος που αποκομίζει ο φορολογούμενος από την δραστηριότητα του Δημοσίου. Μειονεκτήματα και δυσκολίες παρουσιάζονται στην πράξη όσον αφορά τον καθορισμό των δεικτών φοροδοτικής ικανότητας. Αντιλήψεις και θέσεις υπάρχουν όσον αφορά την φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου σε σχέση με το εισόδημα του , την περιουσία που κατέχει , τις δαπάνες που πραγματοποιεί.

Συνοπτικά θα αναφέρω την φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με τους δείκτες και τις αντιλήψεις που ισχύουν στην κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

1) Η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με το εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος πρέπει να αποτελεί τον κύριο δείκτη φοροδοτικής ικανότητας του για να ανταποκριθεί στα φορολογικά βάρη. Η άποψη αυτή ως ένα βαθμό είναι αντικειμενική , απολυτοποιεί όμως το εισόδημα σαν στοιχείο που δείχνει την φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου και αυτό γιατί , αν συνδεθεί με την κατοχή περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου , τότε διαφοροποιείται η φοροδοτική ικανότητα από φορολογούμενο σε φορολογούμενο.

2) Η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με την περιουσία που κατέχει ο φορολογούμενος οπωσδήποτε δείχνουν οικονομική άνεση και κατά συνέπεια αυξάνουν την φοροδοτική του ικανότητα. Το περιουσιακό στοιχείο δεν σημαίνει πάντα ότι αποτελεί εύκολη και άμεσα μετατρέψιμη σε χρήμα αξία.

3) Η φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με την δαπάνη των φορολογούμενων όπου κάποιες αντιλήψεις τον θεωρούν , σαν κύριο δείκτη φοροδοτικής ικανότητας. Ενώ οι αντιλήψεις αυτές ανταποκρίνονται στην άμεση σύλληψη της φορολογητέας ύλης , ουσιαστικά καταλήγουν στην επιβάρυνση των χαμηλότερων εισοδηματικά τάξεων του πληθυσμού με την διόγκωση της φορολογίας των έμμεσων φόρων.

Με βάση τα πιο πάνω γίνεται αντιληπτό ότι κανένας από τους τρεις δείκτες φοροδοτικής ικανότητας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μοναδικός δείκτης φοροδοτικής ικανότητας. Η φορολογική πολιτική που ακολουθεί η κάθε κυβέρνηση δείχνει σε ένα βαθμό την ενισχυμένη επιλογή της, στους δείκτες φοροδοτικής ικανότητας.

Παρακάτω αναφέρω συνοπτικά την ταξινόμηση των φόρων και το πώς ενεργεί κάθε ένας από αυτούς αντίστοιχα με κριτήριο την φορολογική βάση :

Φόροι Εισοδήματος : Η αγοραστική δύναμη που υποχρεώνεται να μεταβιβάσει η φορολογούμενη μονάδα στο δημόσιο εξαρτάται από το εισόδημα που πραγματοποίησε την προηγούμενη χρονιά.

Οι φόροι εισοδήματος διακρίνονται σε:

- Φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΦΕΦΠ) και χρησιμοποιείται συνήθως προοδευτικός συντελεστής,
- Φόρους εισοδήματος νομικών προσώπων (ΦΕΝΠ) και χρησιμοποιείται συνήθως αναλογικός συντελεστής.

Φόροι στην καταναλωτική δαπάνη: Η αγοραστική δύναμη που υποχρεώνεται να μεταβιβάσει η φορολογούμενη μονάδα στο δημόσιο εξαρτάται από την δαπάνη που πραγματοποίησε την προηγούμενη χρονιά. Οι κυριότεροι φόροι είναι οι έμμεσοι φόροι κατανάλωσης (οι φόροι στα προϊόντα του εξωτερικού ονομάζονται δασμοί).

Σε αυτούς του φόρους δίνεται η δυνατότητα μετακύλισης τους συνήθως από τους παραγωγούς στους καταναλωτές

Οι φόροι στην καταναλωτική δαπάνη διακρίνονται:

1. Ανάλογα με τα προϊόντα που καλύπτουν σε γενικούς (φόροι σε όλα τα προϊόντα) και ειδικούς φόρους κατανάλωσης (σε κάποια συγκεκριμένα προϊόντα),
2. Ανάλογα με την φορολογική βάση που επιβάλλονται οι γενικοί φόροι διακρίνονται σε φόρους στην συνολική αξία πώλησης και φόρους στην προστιθέμενη αξία (ΦΠΑ),
3. Ανάλογα με τον τρόπο που υπολογίζεται η φορολογική υποχρέωση,

διακρίνονται στους φόρους κατ' αξίαν (ad valorem) όταν αποτελούν ένα ορισμένο ποσοστό στην τιμή (φόρος στην τιμή του πακέτου τσιγάρα) και σε ειδικευμένους, όταν ο φόρος αποτελεί ένα ορισμένο

Φόροι περιουσίας: Η αγοραστική δύναμη που υποχρεώνεται να μεταβιβάσει η φορολογούμενη μονάδα στο δημόσιο εξαρτάται από τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει (πχ έκταση) η φορολογούμενη μονάδα.

Κατά βάση είναι αναλογικοί και διακρίνονται στους:

- Προσωπικούς φόρους καθαρού πλούτου που είναι φόροι που επιβάλλονται στην καθαρή περιουσιακή θέση ενός φυσικού προσώπου, μετά από την αφαίρεση των οφειλών που συνδέονται με την περιουσία του. Σε αυτόν τον φόρο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και προοδευτικός και αναλογικός φορολογικός συντελεστής,
- Γενικούς φόρους περιουσίας που είναι απρόσωποι και δεν αφαιρούνται οι υποχρεώσεις της φορολογούμενης μονάδας και επιβάλλεται στην συνολική αξία κάθε περιουσιακού στοιχείου. Είναι αναλογικός και δεν ξεπερνά το 2%.
- Οι ειδικοί φόροι περιουσίας που επιβάλλονται σε μια ορισμένη κατηγορία περιουσιακών στοιχείων (ακίνητη περιουσία, νέες οικοδομές κ.α.).
- Οι φόροι μεταβίβασης που επιβάλλονται στις μεταβιβάσεις εν ζωή και στις κληρονομιές και έχουν προοδευτικό χαρακτήρα.

ΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ

Το φορολογικό μας σύστημα διακρίνει τους φόρους σε δυο μεγάλες κατηγορίες , τους άμεσους και τους έμμεσους.

Άμεσοι φόροι στο σύγχρονο φορολογικό μας σύστημα είναι δύο κατηγοριών.

- Οι φόροι εισοδήματος : Οι φόροι αυτοί επιβαρύνουν το εισόδημα που αποκτούν οι πολίτες φυσικά πρόσωπα σε ένα ημερολογιακό έτος καθώς επίσης και το εισόδημα νομικών προσώπων (επιχειρήσεων , ιδρυμάτων , οργανισμών κλπ)

- Οι φόροι περιουσίας : Οι φόροι αυτοί επιβαρύνουν τόσο την κατοχή όσο και την μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου. Στην κατοχή περιουσίας υπάρχει ο φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας και στην περίπτωση μεταβίβασης περιουσίας έχουμε τον φόρο κληρονομιάς , τον φόρο δωρεάν και γονικών παροχών , τον φόρο μεταβίβασης ακινήτων.

Η διαφορά μεταξύ των άμεσων φόρων από των έμμεσων είναι η δυνατότητα μετάθεσης ή μετακύλισης του φόρου από φορολογούμενο σε φορολογούμενο.

Οι άμεσοι φόροι δεν μπορούν εύκολα να μετατεθούν σε άλλους φορολογούμενους από αυτούς τους οποίους και επιβαρύνει ονομαστικά , όπως για παράδειγμα ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων. Αντίθετα οι έμμεσοι φόροι μετατίθενται εύκολα σε άλλους φορολογούμενους , είτε ενσωματωμένοι στην τιμή των αγαθών , είτε αυτοτελώς όπως στις χονδρικές πωλήσεις.

Επομένως πρώτο χαρακτηριστικό των άμεσων φόρων είναι η μη δυνατότητα μετακύλισης τους. Άλλο χαρακτηριστικό είναι ότι επιβάλλονται στο εισόδημα και την περιουσία αλλά όχι στην κατανάλωση και τέλος απευθύνεται άμεσα στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που χρεώνεται με τον φόρο ο οποίος είναι ονομαστικός και συγκεκριμένος σε αντίθεση με τον ΦΠΑ που είναι έμμεσος φόρος και χρεώνει τελικά το ανώνυμο πλήθος των καταναλωτών.

Η ταξινόμηση των φόρων μπορεί να γίνει με βάση διάφορα κριτήρια.

Το κριτήριο όμως που έχει τελικά επικρατήσει είναι αυτό, που αναφέρεται στην **φορολογική βάση**, γιατί έτσι γίνεται ευκολότερη η συγκριτική αξιολόγηση των διαφόρων κατηγοριών φόρων , λέγοντας δε φορολογική βάση εννοούμε το οικονομικό μέγεθος (εισόδημα, περιουσία, τιμή προϊόντος και λοιπά) επί του οποίου υπολογίζεται ο φόρος , φορολογική βάση είναι δηλαδή το οικονομικό μέγεθος επί του οποίου η "πολιτεία" θα υπολογίσει ένα φόρο με βάση τον φορολογικό συντελεστή που κατά περίπτωση ισχύει .

ΦΟΡΟΙ

Με κριτήριο τη φορολογική βάση, οι φόροι ταξινομούνται σε 4 κατηγορίες και συγκεκριμένα ως εξής.

1η - Φόροι σταθερού ποσού κατά το φορολογούμενο. (κεφαλικός φόρος)

Με τους φόρους αυτούς, όλα τα άτομα υφίστανται την ίδια φορολογική επιβάρυνση, ανεξάρτητα από τις προσωπικές τους συνθήκες, το μέγεθος της περιουσίας και του εισοδήματός τους. Κάθε φορολογούμενος δηλαδή πληρώνει ορισμένο ποσό φόρου, κοινό για όλους, το οποίο ισούται με το πηλίκο της διαίρεσης των απαιτούμενων φορολογικών εσόδων προς τον αριθμό των φορολογουμένων. Ο κατά εξοχήν φόρος σταθερού ποσού κατά φορολογούμενο ήταν στο παρελθόν ο γνωστός κεφαλικός φόρος, οι περισσότερες όμως σύγχρονες φορολογικές νομοθεσίες τον έχουν αντικαταστήσει με πιο εκλεπτυσμένες μορφές φόρων που αξιοποιούν ορισμένους δείκτες οικονομικής ευημερίας των ατόμων και συνεπώς είναι δικαιότεροι από κοινωνική άποψη.

Αν και οι φόροι σταθερού ποσού κατά φορολογούμενο έχουν μηδαμινή πρακτική αξία γιατί κατά κανόνα δε χρησιμοποιούνται η συμβολή τους στη διερεύνηση των Οικονομικών επιδράσεων των διαφόρων κατηγοριών φόρων είναι σημαντική. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι φόροι σταθερού ποσού κατά φορολογούμενο είναι ουδέτεροι με την έννοια ότι δεν επηρεάζουν την κατανομή των παραγωγικών μέσων, δηλαδή δεν επηρεάζουν τις επιλογές των φορολογουμένων μεταξύ των κατά ίδια αγαθών, μεταξύ κατανάλωσης και αποταμίευσης, μεταξύ εργάσιμου και ελεύθερου χρόνου κ.λ.π

2η - Είναι οι φόροι εισοδήματος, στους φόρους εισοδήματος η φορολογική βάση στο φόρο εισοδήματος είναι γενικά το εισόδημα που πραγματοποιούν οι ιδιωτικοί φορείς σε ορισμένη χρονική περίοδο που συνήθως ετήσια (θυμίζω τις ετήσιες φορολογικές δηλώσεις που υποβάλλουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα) **οι φόροι εισοδήματος διακρίνονται σε 2 μεγάλες υποκατηγορίες.**

1. **Η πρώτη υποκατηγορία είναι οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων** όπου η φορολογική βάση συμπίπτει με το ετήσιο εισόδημα των φυσικών προσώπων (στα οποία περιλαμβάνονται και οι ιδιοκτήτες των προσωπικών εταιρειών) μετά την αφαίρεση των εξόδων πραγματοποίησης του εισοδήματος ορισμένων απαλλαγών και εξαιρέσεων (ελάχιστο όριο συντήρησης, οικογενειακά βάρη του φορολογούμενου, και οι κοινωνικές παροχές εξαιρέσεις από το νόμο και όπου το καθεξής),
2. **Η δεύτερη υποκατηγορία αφορά τους φόρους εισοδήματος νομικών προσώπων** η πιο ειδικά τους φόρους επί των κερδών των ανωνύμων εταιρειών που σε αυτή εδώ την περίπτωση η φορολογική βάση του φόρου που συμπίπτει με το σύνολο των ετήσιων συνήθως καθαρών κερδών των νομικών προσώπων η πιο ειδικά των ανωνύμων εταιρειών.

Φορολογικές κλίμακες

Η κλίμακα που ίσχυε μέχρι και την δημοσίευση του Ν.3842/10 ήταν η παρακάτω: Το αφορολόγητο όριο ήταν 12.000 Ευρώ και για κάθε επόμενο ύψος εισοδήματος ο φορολογούμενος φορολογούταν χωρίς καμία ελάφρυνση διότι τα κλιμάκια είναι λίγα και πιο άδικα στην κατανομή. (βλέπε πινακάκι)

Ισχύων Νόμος (μισθωτοί)	
Ύψος εισοδήματος	Συντελεστής
0 – 12.000	0 %
12.001 – 30.000	25%
30.001 – 75.000	35%
Άνω των 75.000	40%

Εισάγεται όμως μια νέα φορολογική κλίμακα χωρίς διακρίσεις ως προς την πηγή προέλευσης των εισοδημάτων, με περισσότερα κλιμάκια για πιο δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών και με πρόβλεψη για ανά διετία αναπροσαρμογή των κλιμακίων βάσει του τιμαριθμού. Το αφορολόγητο όριο για όλους τους φορολογούμενους είναι τα 12.000 Ευρώ. Με τη νέα κλίμακα υπάρχει μετατόπιση βάρους από τα χαμηλά και μεσαία στα υψηλά εισοδήματα. Συγκεκριμένα, υπάρχει φοροελάφρυνση σε εισοδήματα μέχρι 40.000 Ευρώ. Ενδεικτικά, εισόδημα 25.000 Ευρώ έχει μείωση φόρου 310 Ευρώ (-10%), εισόδημα 35.000 Ευρώ έχει μείωση

φόρου 50 Ευρώ (-1%), ενώ εισόδημα 100.000 Ευρώ έχει αύξηση φόρου 1.350 Ευρώ (7%). Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα και τις αλλαγές που προήλθαν από τον Νέο Φορολογικό Νομοσχέδιο (Ν.3842/2010) το εισόδημα, που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου, υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο Εισοδήματος (ευρώ)	Σύνολο Φόρου (ευρώ)
12.000	0	0	12.000	0
4.000	18	720	16.000	720
6.000	24	1.440	22.000	2.160
4.000	26	1.040	26.000	3.200
6.000	32	1.920	32.000	5.120
8.000	36	2.880	40.000	8.000
20.000	38	7.600	60.000	15.600
40.000	40	16.000	100.000	31.600
Υπερβάλλον	45			

1 . Το αφορολόγητο ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ ισχύει, εφόσον ο φορολογούμενος προσκομίσει αποδείξεις που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων για δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποιεί ο ίδιος, η σύζυγός του και τα τέκνα που τους βαρύνουν. Οι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή και τα λοιπά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 47 του Κ.Φ.Ε., όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας, οι φυλακισμένοι και οι κάτοικοι κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους, δικαιούνται το αφορολόγητο ποσό της κλίμακας χωρίς την προσκόμιση αποδείξεων. Στις πιο πάνω δαπάνες δεν περιλαμβάνονται αυτές που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 8 και 9, οι δαπάνες για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 17, οι δαπάνες που προβλέπονται στο άρθρο 23, οι

δαπάνες ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρισμού και τηλεπικοινωνιών γενικά, καθώς και οι δαπάνες εισιτηρίων κάθε είδους μεταφορικών μέσων. Το ελάχιστο ποσό των αποδείξεων δαπανών, που απαιτείται να προσκομισθούν, ορίζεται, με βάση το δηλούμενο και φορολογούμενο σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις ατομικό εισόδημα του φορολογουμένου, ανά κλίμακα, ως εξής:

α) για ατομικό εισόδημα μέχρι δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) αυτού και

β) για ατομικό εισόδημα πάνω από δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, για το τμήμα αυτού μέχρι δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) και για το τμήμα αυτού πάνω από τα δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) αυτού. Όταν το ατομικό εισόδημα είναι μέχρι έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ δεν απαιτούνται αποδείξεις δαπανών. Αν το ποσό των προσκομιζόμενων αποδείξεων δαπανών του φορολογουμένου υπολείπεται του πιο πάνω ποσοστού, επιβάλλεται φόρος με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) επί της διαφοράς. Αν το ποσό των προσκομιζόμενων αποδείξεων δαπανών υπερβαίνει το ποσοστό αυτό εκπίπτει από το συνολικό φόρο, που προκύπτει με βάση την πιο πάνω κλίμακα, φόρος, που υπολογίζεται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) επί της διαφοράς. Το ποσό των δαπανών για την επιβολή ή την έκπτωση φόρου, σύμφωνα με τα δύο προηγούμενα εδάφια, δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να υπερβαίνει τα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ για τον υπόχρεο και τα τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ για συζύγους. Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί υπολογίζονται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους μόνον εφόσον έχουν περιληφθεί στην αρχική δήλωση και επιμερίζονται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το δηλούμενο και φορολογούμενο σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις ατομικό εισόδημα της αρχικής δήλωσής τους, αφού προηγουμένως καλυφθεί το ποσό των αποδείξεων που απαιτείται για την κάλυψη του αφορολόγητου ποσού. Όταν ο ένας σύζυγος δηλώνει εισόδημα μέχρι έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ, οι αποδείξεις που προσκομίζονται καλύπτουν το αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου, εφόσον αυτό υπερβαίνει τα έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ.»

2. **α.** Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της προηγούμενης παραγράφου αυξάνεται κατά χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ εάν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει, κατά τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, κατά έντεκα χιλιάδες πεντακόσια (11.500) ευρώ εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ για κάθε τέκνο πάνω από τα τρία που τον βαρύνουν.»

β. Στο τέλος του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. προστίθεται η φράση «και όποιου επόμενου απαιτείται.»

3. Η περίπτωση δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής, θανάτου, προσωπικών ατυχημάτων και ασθένειας για την ασφάλιση του ίδιου, της συζύγου του και των τέκνων που τους βαρύνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Στη δαπάνη αυτή περιλαμβάνονται και τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται ετησίως για την ασφάλιση τέκνων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 7, από γονείς που βρίσκονται σε διάζευξη και δεν συνοικούν μαζί τους. Το ποσό της δαπάνης ασφαλίσεων επί του οποίου υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβεί τα χίλια διακόσια (1.200) ευρώ για άγαμο και τα δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400) ευρώ για οικογένεια. Το ποσό αυτό υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, μειώνει το φόρο μόνον εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και επιμερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση.»

4. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. προστίθενται περιπτώσεις ζ', η' και θ' ως εξής:

«**ζ** Κατά ποσοστό 20%:

α) Των ποσών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής

Συνοχής, τους ιερούς ναούς, τις ιερές μονές του Αγίου Όρους, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων, την Ιερά Μονή Σινά, την Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας, τα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.

β) Της αξίας των ιατρικών μηχανημάτων και των ασθενοφόρων αυτοκινήτων, που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

γ) Των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς που διέπονται από το ν. 1514/1985 (ΦΕΚ 13 Α΄) και τα ερευνητικά κέντρα που αποτελούν ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

δ) Των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω χορηγίας προς τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς. Πολιτιστικοί σκοποί είναι, ιδίως, η καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της ζωγραφικής, της γλυπτικής και των τεχνών γενικότερα, καθώς και η ίδρυση, επέκταση και συντήρηση των αναγνωρισμένων ιδιωτικών μουσείων, όπως τέχνης, φυσικής ιστορίας, εθνολογικών και λαογραφικών.

Για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης υποπερίπτωσης καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού, μετά από έλεγχο που διενεργείται από το Υπουργείο Πολιτισμού, τα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς. Όταν τα ποσά των δωρεών και των χορηγιών αυτής της περίπτωσης, με εξαίρεση τις δωρεές που καταβάλλονται στους δωρεοδόχους οι οποίοι αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, υπερβαίνουν τα τριακόσια (300) ευρώ ετησίως, λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον έχουν

κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου, που πρέπει να ανοιχθεί για το σκοπό αυτόν στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε τράπεζα που νόμιμα λειτουργεί στην Ελλάδα. Το γραμμάτιο είσπραξης της τράπεζας που εκδίδεται πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία του δωρητή ή χορηγού και δωρεοδόχου, το ποσό της δωρεάς ή χορηγίας αριθμητικώς και ολογράφως, την ημερομηνία κατάθεσής του και την υπογραφή του δωρητή ή χορηγού, κατά περίπτωση. Το συνολικό ποσό των δωρεών και χορηγιών της περίπτωσης αυτής επί του οποίου υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού εισοδήματος που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις. Η μείωση διενεργείται εφόσον τα ποσά των δωρεών και χορηγιών υπερβαίνουν συνολικά τα εκατό (100) ευρώ. Το συνολικό ποσό των χρηματικών δωρεών και χορηγιών αυτής της περίπτωσης, στο οποίο υπολογίζεται η μείωση, δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του εισοδήματος που προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 19.

η) Κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος σε δικηγόρους λόγω παροχής νομικών υπηρεσιών στον ίδιο ή στα πρόσωπα που τον βαρύνουν, με εξαίρεση τις αμοιβές για την παράστασή τους κατά τη σύνταξη συμβολαιογραφικών πράξεων και για τις υποθέσεις που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 23. Το συνολικό ποσό των αμοιβών αυτών δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του εισοδήματος που προκύπτει σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 19.

θ) Κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης για επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτου που θα προκύψουν μετά από ενεργειακή επιθεώρηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3661/2008 και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του και αφορούν:

α) Την αντικατάσταση του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή για νέα εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή συστήματος που κάνει χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και για παρεμβάσεις στο υφιστάμενο σύστημα που αφορούν σε σύστημα αντιστάθμισης στον καυστήρα/λέβητα σε συνδυασμό με αυτονομία θέρμανσης και μόνωση σωληνώσεων.

- β)** Την αλλαγή εγκατάστασης κεντρικού κλιματισμού χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου.
- γ)** Την αγορά και εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών και για την εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας.
- δ)** Την αγορά και εγκατάσταση αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βασίζονται σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες) και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης – θέρμανσης με χρήση φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πηγών.
- ε)** Τη θερμομόνωση σε υφιστάμενα κτήρια με τοποθέτηση διπλών θερμομονωτικών υαλοπινάκων και θερμομονωτικών πλαισίων/κουφωμάτων (συμπεριλαμβάνονται εξωτερικά καλύμματα, παντζούρια και ρολά) και τοποθέτηση θερμομόνωσης στο κέλυφος ή/και στην οροφή (δώμα ή στέγη).
- στ)** Τη δαπάνη για τη διενέργεια ενεργειακής επιθεώρησης από αρμόδιο επιθεωρητή. Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.

Εκπτώσεις από το εισόδημα

Για τη σύζυγο που έχει εισόδημα, οι δαπάνες των παραγράφων 1 και 2 που αφορούν στην ίδια, καθώς και οι δαπάνες της περίπτωσης θ' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2, που αφορούν στα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, στα χωρίς γάμο τέκνα της, στους γονείς της και στους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα.»

Στην παράγραφο 7 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε. προστίθεται, μετά το πρώτο εδάφιο, νέο εδάφιο ως εξής:

«Από τη διάταξη αυτή εξαιρούνται οι κάτοικοι των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα μεγαλύτερο του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.»

3η- Κατηγορία φόρων είναι οι φόροι κατανάλωσης.

Η φορολογική βάση των φόρων κατανάλωσης είναι γενικά η δαπάνη των ιδιωτικών φορέων για την προμήθεια διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών.

Υπάρχουν πολλά είδη φόρων κατανάλωσης , **τα κυριότερα είδη είναι τρία:**

3.1 Η πρώτη υποκατηγορία είναι ο προσωπικός φόρος επί της δαπάνης.

Ο φόρος αυτός επιβάλλεται επί της συνολικής ετήσιας δαπάνης του φορολογουμένου σύμφωνα με την τεχνική του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Η δαπάνη αυτή υπολογίζεται είτε ως άθροισμα των επιμέρους κονδυλίων για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών κατά τη διάρκεια του έτους είτε με βάση τις αποδείξεις λιανικής πώλησης είτε ως διαφοράς της αποταμίευσης και του εισοδήματος κ.λ.π.

3.2 Μια δεύτερη υποκατηγορία των φόρων κατανάλωσης είναι οι **φόροι που επιβάλλονται σε ένα μόνο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας**. Οι φόροι αυτοί πλήττουν τη συνολική αξία του προϊόντος στο στάδιο που έχει επιλεγεί για την επιβολή του φόρου. Τα στάδια, τα οποία συνήθως επιλέγονται για την επιβολή του φόρου, είναι τρία : 1ο της παραγωγής 2ο του χονδρικού Εμπορίου και τέλος 3ο του λιανικού Εμπορίου.

3.3 Η τρίτη υποκατηγορία φόρων κατανάλωσης είναι οι **φόροι που επιβάλλονται σε δύο ή περισσότερα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας**. Οι φόροι αυτοί πλήττουν είτε τη συνολική είτε την προστιθέμενη αξία σε κάθε ένα από τα στάδια που έχουν επιλεγεί για την επιβολή του φόρου, **διακρίνονται δε σε δύο υποκατηγορίες**.

3.3.1 **σωρευτικοί φόροι επί της δαπάνης** , οι οποίοι επιβάλλονται επί της συνολικής αξίας του προϊόντος, που έχει δημιουργηθεί μέχρι το κάθε φορολογούμενο στάδιο και

3.3.2 ο **φόρος επί της προστιθεμένης αξίας** οποίος επιβαρύνει μόνο στην αξία του προϊόντος, που δημιουργείται ή προστίθεται σε κάθε ένα φορολογούμενο στάδιο .

Προσδιορισμός του αντικειμενικού εισοδήματος με βάση τη συνολική ετήσια δαπάνη σύμφωνα Νέο Φορολογικό Νομοσχέδιο (Ν.3842/2010).

1. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, ορίζεται ως εξής:

α) για τα αυτοκίνητα μέχρι χίλια διακόσια (1.200) κυβικά εκατοστά σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ,

β) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των χιλίων διακοσίων (1.200) κυβικών εκατοστών προστίθενται τριακόσια (300) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά μέχρι τα δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά,

γ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) κυβικών εκατοστών προστίθενται πεντακόσια (500) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά και μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά και

δ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα από τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά προστίθενται επτακόσια (700) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά.

Τα παραπάνω ποσά ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης από κάθε αυτοκίνητο μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητά του, η οποία υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, κατά ποσοστό ως εξής:

α) Τριάντα τοις εκατό (30%) για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) και μέχρι δέκα (10) έτη.

β) Πενήντα τοις εκατό (50%) για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη.

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό, καθώς και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

2. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

3. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, η οποία ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό ή όταν ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό και πάνω (67%) από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο.

4. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του ή των προσώπων

που τους βαρύνουν εκτιμάται με βάση το κόστος τελών ελλιμενισμού, ασφαλιστρών, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται, ανάλογα με τα μέτρα ολικού μήκους του σκάφους, ως εξής:

α) για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρα, στο ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, ενώ για τα πάνω από πέντε (5) μέτρα ορίζεται στο ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ,

β) για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης, ολικού μήκους μέχρι και επτά (7) μέτρα, οκτώ χιλιάδες (8.000) ευρώ, πάνω από επτά (7) και μέχρι δέκα (10) μέτρα προστίθενται δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δέκα (10) και μέχρι δώδεκα (12) μέτρα προστίθενται πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δώδεκα (12) και μέχρι δεκαπέντε (15) μέτρα δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαπέντε (15) και μέχρι δεκαοκτώ (18) μέτρα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαοκτώ (18) και μέχρι είκοσι δύο (22) μέτρα είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους και πάνω από είκοσι δύο (22) μέτρα προστίθενται τριάντα πέντε χιλιάδες (35.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους.

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτής της υποπερίπτωσης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα σκάφη. Κατά το ίδιο ποσοστό μειώνονται και για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο, τύπων «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι» και «λίμπερτυ», που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση. Η τεκμαρτή δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητά του κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και τριάντα τοις εκατό (30%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη. Για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος. Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για την αντικειμενική δαπάνη.

5. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται ως εξής:

α) Για ανεμόπτερα στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

β) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα, στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65.000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους που προσαυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

γ) Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης. Οι διατάξεις της περίπτωσης γ', εκτός της ακινησίας και παλαιότητας, εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

6. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνειά της, ανά κλίμακα, σε εκατό (100) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο μέχρι τα εξήντα (60) τετραγωνικά μέτρα και σε διακόσια (200) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο για επιφάνεια άνω των εξήντα (60) τετραγωνικών μέτρων.

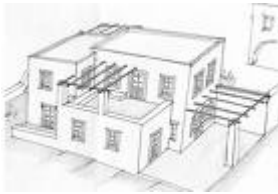
Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα παραπάνω ποσά διπλασιάζονται.

7. Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

4η - Κατηγορία φόρων είναι οι φόροι περιουσίας.

Οι φόροι περιουσίας έχουν ως φορολογική βάση το σύνολο ή ένα μέρος μόνο της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των ιδιωτικών φορέων.

Οι φόροι αυτοί **μπορούν να ταξινομηθούν σε 3 γενικές κατηγορίες.**

4.1 Η 1η Υποκατηγορία - Φόροι που επιβάλλονται στην κατοχή της περιουσίας.

Το γεγονός ότι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο κατέχει ορισμένη περιουσία σε ορισμένο χρόνο - ανεξάρτητα από τον τρόπο απόκτησης της - δημιουργεί στο πρόσωπο αυτό την υποχρέωση να μεταβιβάσει στο Δημόσιο ένα μέρος της με τη μορφή φόρου. Ανάλογα με το αν εκπίπτουν ή όχι από την αξία της περιουσίας τα χρέη και τα λοιπά βάρη της, ο φόρος που επιβάλλεται στην κατοχή περιουσίας **διακρίνεται σε 2 υποκατηγορίες**

4.1.1 Φόρος καθαρής περιουσίας - ο οποίος επιβαρύνει συνήθως τα φυσικά πρόσωπα και έχει ως φορολογική βάση την αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων του φορολογουμένου (ακίνητα τραπεζικές καταθέσεις χρεόγραφα και έντυπα), μειωμένη κατά το ποσό των οφειλών του (χρέη προς τρίτους υποθήκες και λοιπά)

4.1.2 Ο Ονομαστικός φόρος περιουσίας - ο οποίος επιβάλλεται επί της αξίας όλων των περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις οφειλές του ή τις προσωπικές του συνθήκες . **Ανάλογα με το αν φορολογούνται όλα ή ορισμένα μόνο (πχ ακίνητα) περιουσιακά στοιχεία του φορολογουμένου, ο ονομαστικός φόρος περιουσίας καλείται γενικός ή ειδικός.**

4.2 Η 2η Υποκατηγορία φόρου περιουσίας είναι οι φόροι που επιβάλλονται κατά τη μεταβίβαση της περιουσίας με ετεροβαρείς δικαιοπραξίες.

Η περιουσία του φορολογούμενου είναι δυνατόν να αυξάνει, όταν ένα άλλο άτομο του μεταβιβάζει περιουσιακά στοιχεία άνευ ανταλλάγματος. Οι φόροι περιουσίας που επιβάλλονται στην περίπτωση αυτή, διακρίνονται, ανάλογο με τη αιτία για την οποία μεταβιβάζεται η περιουσία

1. **Φόρους κληρονομιών**, όταν η περιουσία μεταβιβάζεται κατά κληρονομιά ή κληροδοσία ως φορολογική βάση μπορεί να ορισθεί είτε ολόκληρη η καταλειπόμενη περιουσία του κληρονομούμενου πριν διανεμηθεί στους κληρονόμους , είτε οι κατά ιδίαν κληρονομικές μερίδες ενός έκαστου φορολογούμενου .
2. **Φόρους δωρεών** όταν μεταβιβάζονται περιουσιακά στοιχεία με δωρεές εν ζωή η αιτία θανάτου και
3. **Φόρους γονικών παροχών** όταν μεταβιβάζονται περιουσιακά στοιχεία από τους γονείς στα παιδιά τους .

Βάση της ΠΟΛ 1048/28-04-2010 οι παραπάνω φόροι υπολογίζονται σύμφωνα με τις παρακάτω αλλαγές :

1. Καταργείται η αναβολή φορολογίας για τα ρυμοτομούμενα/απαλλοτριούμενα ακίνητα (στη φορολογία κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών) και παρέχεται ετήσια προθεσμία για την άμεση φορολόγηση αυτών, για τα οποία υπήρχε αναβολή.
2. Διευκρινίζονται θέματα που αφορούν τον υπολογισμό της αξίας της ενάσκησης της επικαρπίας και της ψιλής κυριότητας.
3. Καταργούνται οι γεωργικές απαλλαγές και ο φόρος υπολογίζεται πλέον με βάση τα αφορολόγητα ποσά και τους φορολογικούς συντελεστές της αντίστοιχης κατηγορίας.
4. Δικαιούχοι πλήρους απαλλαγής από το φόρο είναι πλέον μόνο το Δημόσιο και οι λογαριασμοί που συνιστώνται υπέρ του Δημοσίου.
5. Τα ν.π.δ.δ., οι ΟΤΑ, οι ιεροί ναοί- ιερές μονές, το Ιερό Κοινό του Πανάγιου Τάφου, η Ιερή Μονή του Όρους Σινά, το Οικουμενικό πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Ιεροσολύμων και Αντιοχείας, η Εκκλησία

της Κύπρου, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν σκοπούς εθνωφελείς, θρησκευτικούς, κοινωφελείς κ.λπ. υπόκεινται σε φόρο με συντελεστή 0,5%.

6. Οι χρηματικές δωρεές προς τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα υπόκεινται στο φόρο (0,5%) μετά την αφαίρεση αφορολόγητου ποσού 1.000 ευρώ κατ' έτος.

7. Η απαλλαγή πρώτης κατοικίας στην κληρονομιά παρέχεται στους μόνιμους κατοίκους Ελλάδας για ποσό αξίας:

α) κατοικίας μέχρι 200.000 ευρώ για κάθε ανήλικο ή άγαμο κληρονόμο και μέχρι 250.000 ευρώ για κάθε έγγαμο κληρονόμο. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά 25.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα του και κατά 30.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα, εφόσον στο δικαιούχο περιέρχεται μία μόνο κατοικία εξ ολοκλήρου και κατά πλήρη κυριότητα και όχι ποσοστό εξ'αδιαιρέτου. Στο ποσό της απαλλαγής περιλαμβάνεται και η αξία μιας θέσης στάθμευσης αυτοκινήτου και ενός αποθηκευτικού χώρου, για επιφάνεια εκάστου έως 20 τ.μ., εφόσον βρίσκονται στο ίδιο ακίνητο και αποκτώνται ταυτόχρονα.

β) οικοπέδου μέχρι 50.000 ευρώ για κάθε ανήλικο ή άγαμο κληρονόμο και μέχρι 100.000 ευρώ για κάθε έγγαμο κληρονόμο. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά 10.000 ευρώ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα του και κατά 15.000 ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα, εφόσον στο δικαιούχο περιέρχεται ένα μόνο οικόπεδο εξ ολοκλήρου και κατά πλήρη κυριότητα και όχι ποσοστό εξ'αδιαιρέτου. Αντίστοιχη απαλλαγή παρέχεται και κατά τη γονική παροχή πρώτης κατοικίας.

8. Για τη χορήγηση της απαλλαγής πρώτης κατοικίας, προκειμένου να κριθεί αν καλύπτονται οι στεγαστικές ανάγκες, λαμβάνεται πλέον υπόψη το συνολικό εμβαδόν όλων των ακινήτων του δικαιούχου.

9. Δεν παρέχεται απαλλαγή πρώτης κατοικίας πριν την παρέλευση 5 ετών από τη μεταβίβαση, με επαχθή ή χαριστική αιτία της επικαρπίας, της οίκησης ή του ιδανικού μεριδίου κατοικίας ή οικοπέδου ή της ψιλής κυριότητας οικοπέδου ή ιδανικού μεριδίου αυτού, το εμβαδόν των οποίων πληρούσε κατά το χρόνο της μεταβίβασης τις στεγαστικές ανάγκες.

10. Καταργείται η απαλλαγή από το φόρο για τις δωρεές και γονικές παροχές χρημάτων που γίνονται για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας.

11. Ο υπολογισμός του φόρου κληρονομιών γίνεται πλέον για όλα τα περιουσιακά

στοιχεία (ακίνητα, μετοχές, χρήματα, λοιπά κινητά) με βάση τις φορολογικές κλίμακες.

12. Ο υπολογισμός του φόρου δωρεών/γονικών παροχών επίσης γίνεται με βάση τις φορολογικές κλίμακες.

13. Οι δωρεές/γονικές παροχές χρηματικών ποσών φορολογούνται αυτοτελώς (χωρίς αφορολόγητο ποσό) με συντελεστές 10%, 20% και 40% ανά κατηγορία αντίστοιχα.

14. Αλλάζει η διαδικασία προσωρινής εκτίμησης κληρονομιαιών ακινήτων που δεν υπάγονται στο αντικειμενικό σύστημα και δηλώνονται εμπρόθεσμα.

15. Παραγράφεται το δικαίωμα του Δημοσίου για υποθέσεις φορολογίας κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών στις οποίες η φορολογική υποχρέωση έχει γεννηθεί μέχρι και 31/12/1994.

4.3 Η 3η Υποκατηγορία φόρων περιουσίας είναι οι Φόροι που επιβάλλονται κατά τη μεταβίβαση της περιουσίας με διμερείς οι συναλλαγές.

Η περιουσία δύο φορολογούμενων είναι δυνατό, με αμετάβλητο το ύψος της, να μεταβάλει διάρθρωση, ως αποτέλεσμα της μεταβίβασης με αντιπαροχή περιουσιακών στοιχείων από τον ένα φορολογούμενο στον άλλο. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι φόροι μεταβίβασης ακινήτων, οι φόροι επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών κ.λ.π

Ο Ονομαστικός Φόρος Περιουσίας - ο οποίος επιβάλλεται επί της αξίας όλων των περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις οφειλές του ή τις προσωπικές του συνθήκες. Ανάλογα με το αν φορολογούνται όλα ή ορισμένα μόνο (πχ ακίνητα) περιουσιακά στοιχεία του φορολογούμενου, ο ονομαστικός φόρος Περιουσίας καλείται γενικός ή ειδικός. Ο Ονομαστικός Φόρος Περιουσίας εισπράττεται κάθε χρόνο και είναι εξοπλισμένος με χαμηλό φορολογικό συντελεστή (1-2 τοις χιλίοις) γιατί αποβλέπει στην επιβάρυνση του εισοδήματος από την περιουσία όχι της ίδιας Περιουσίας.

Επιβάλλεται ετήσιος φόρος κατοχής μεγάλης ακίνητης περιουσίας σε ατομικό επίπεδο με την πιο κάτω κλίμακα:

Αξία ακίνητης περιουσίας	Φορολογικός συντελεστής
Έως 400.000	0%
400.001 – 500.000	0.1%
500.001 – 600.000	0.3%
600.001 – 700.000	0.6%
700.001 – 800.000	0.9%
Άνω των 800.000	1%

Η πιο πάνω κλίμακα εφαρμόζεται στις ισχύουσες αντικειμενικές τιμές. Εφόσον οι αντικειμενικές τιμές μεταβληθούν η κλίμακα θα αναπροσαρμόζεται.

Για τον προσδιορισμό του αντικειμενικού εισοδήματος με βάση τη συνολική ετήσια δαπάνη του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

α) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα (80) πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με τριάντα (30) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα (81) μέχρι και εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με πενήντα (50) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα (121) μέχρι και διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με ογδόντα (80) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα (201) έως τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατόν πενήντα (150) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων (300) τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με τριακόσια (300) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται ποσό τριάντα (30) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, από 2.800 ευρώ έως 4.999 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) και για περιοχές με

τιμή ζώνης από 5.000 ευρώ και άνω το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%). Όλα τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για μονοκατοικίες, κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%).

β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μιας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, ορίζεται στο ένα δεύτερο (1/2) της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης όπως αυτή ορίζεται στην περίπτωση α'.

Μεταβιβάσεις

Η ισχύουσα φορολογία μεταβίβασης ακινήτων εφαρμόζεται και κατά τη μεταβίβαση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων εταιρειών κατοχής και εκμετάλλευσης ακινήτων.

Φορολόγηση εξωχώριων εταιριών ακινήτων (offshore)

Αυξάνεται ο συντελεστής φορολόγησης ακινήτων στην ιδιοκτησία εξωχώριων εταιρειών από 3% σε 10% ετησίως και καταργείται κάθε εξαίρεση από την υποχρέωση καταβολής φόρου. Ταυτόχρονα προσφέρεται προθεσμία για μεταβίβαση του ακινήτου σε φυσικό πρόσωπο με ευνοϊκούς όρους. Τα κτηματολογικά γραφεία ή υποθηκοφυλακεία υποχρεούνται εντός έξι μηνών να ενημερώσουν την ΓΓΠΣ για όλα τα ακίνητα αρμοδιότητάς

τους που αποτελούν ιδιοκτησία εξωχώριων εταιρειών. Υποχρεούνται επίσης να κοινοποιούν στη ΓΓΠΣ κάθε νέα τέτοια εγγραφή ή άλλη μεταβολή στα αρχεία τους. Παράλληλα ενεργοποιείται η Υπηρεσία Έρευνας & Ελέγχου Τιμών (ΥΠ.Ε.Ε.Τ.) για την συλλογή πληροφοριών για τις εταιρείες που βρίσκονται εγκατεστημένες σε προνομιακά φορολογικά καθεστώτα και εφαρμόζεται ενδεδειγμένος έλεγχος εταιριών στις οποίες μέτοχος είναι εξωχώρια εταιρία.

Προσαρμογή αντικειμενικών αξιών

Αρμόδιες Επιτροπές Εκτίμησης Εμπορικών Αξιών ανά έτος εκτιμούν και δημοσιεύουν την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών κάθε ζώνης ώστε οι τελευταίες να προσεγγίζουν τις πραγματικές εμπορικές αξίες. Για να αποφευχθεί η υπερβολική φορολογική επιβάρυνση που ενδεχομένως προκύψει σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση, πέραν της προαναφερθείσας αναπροσαρμογής των κλιμακίων για τη φορολογία μεγάλης ακίνητης περιουσίας θα προσαρμοσθούν και οι συντελεστές φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

Τα πλεονεκτήματα που συνηγορούν υπέρ της φορολόγησης της Κατοχής Περιουσίας είναι τα κάτωθι :

1. Η φορολογική βάση του φόρου Κατοχής Περιουσίας είναι συνήθως μεγαλύτερη από εκείνη του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και συνεπώς ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου φόρου είναι μικρότερος.
2. Ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας επιβαρύνουν ομοιόμορφα την περιουσία, ανεξάρτητα από το αν αυτή αξιοποιείται από κάτοχο της ή παραμένει αδρανής (άρα δεν πλήττει εξ αρχής την επενδυτική δραστηριότητα) . Αντίθετα, ο Φόρος Εισοδήματος αποτελεί αντικίνητρο για την ανάληψη επενδυτικής δραστηριότητας αφού η επενδυτική δραστηριότητα παράγει εισοδήματα που αυξάνουν και το ύψος και την αναλογική επιβάρυνση τους.
3. Ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας όταν συνδυάζεται συμπληρωματικά με τον φόρο εισοδήματος εκμεταλλεύεται καλύτερα τη φοροδοτική ικανότητα των ατόμων που παρουσιάζουν μεταξύ τους μεγάλες διαφορές στην περιουσιακή τους κατάσταση. Σκεφτείτε ότι δύο άτομα με το ίδιο εισόδημα θα πλήρωναν τον ίδιο φόρο εισοδήματος ενώ μπορεί να έχουν τεράστιες διαφορές μεταξύ τους στην περιουσιακή τους κατάσταση. Είναι δίκαιο και σωστό ;
4. Επίσης , ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας περιορίζει τη φοροδιαφυγή στον φόρο εισοδήματος γιατί το άτομο δεν μπορεί να αποκρύψει το εισόδημα

από περιουσία κατά την υποβολή της δήλωσής του για το φόρο εισοδήματος.

5. Ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας μειώνει το εισόδημα του φορολογούμενου και συνεπώς τον ωθεί στην αύξηση των εργάσιμων ωρών προκειμένου να αναπληρώσει το ποσό που του αφαιρείται με τον φόρο . Ο Φόρος όμως Κατοχής Περιουσίας αυτός δεν έχει αποτέλεσμα υποκατάστασης γιατί ακόμα και αν το άτομο μειώσει τις ώρες εργασίες του , θα πληρώσει το ίδιο ποσό φόρου εφόσον η καθαρή περιουσιακή θέση παραμένει αμετάβλητη.

Δηλαδή ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας δημιουργεί ευνοϊκότερη επίδραση στο κίνητρο για εργασία σε αντίθεση με το φόρο εισοδήματος (που εάν μειώσεις την εργασία μειώνεις και τον φόρο)

6. Η περιουσία του ατόμου ως ποσοστό του εισοδήματός αυξάνει καθώς μεταβαίνουμε από τα κατώτερα στα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα . Συνεπώς , ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας έχει μεγαλύτερη προοδευτικότητα δηλαδή δικαιοσύνη από τον φόρο εισοδήματος (και όταν βέβαια η διάρθρωση των φορολογικών συντελεστών κατά κλιμάκια είναι η ίδια και για τις δύο κατηγορίες φόρων).

Τα μειονεκτήματα τώρα του φόρου Κατοχής Περιουσίας έναντι ενός Φόρου Εισοδήματος είναι τα κάτωθι :

1. Αποτελεί αντικίνητρο για την αποταμίευση διότι το άτομο που αποταμιεύει για να επενδύσει και για να δημιουργήσει περιουσία θα φορολογηθεί παραπάνω . (πόσοι αποταμιεύουν ; και πόσο ένα μικρό αναλογικά ποσό φόρου θα τους επηρεάσει αρνητικά στην απόφαση για αποταμίευση ;)
2. Ο Φόρος Κατοχής Περιουσίας παρουσιάζει ενίοτε προβλήματα τόσο στην εξακρίβωση όσο και στον προσδιορισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων αν και αυτό λύνεται εν μέρει με τη χρήση των αντικειμενικών αξιών .

Όμως αυτό που πρέπει ιδιαίτερα να προσεχθεί είναι ότι :

1. Το ύψος της επιβάρυνσης (φορολογικός συντελεστής κλπ) δεν πρέπει να είναι ιδιαίτερα υψηλό σε βαθμό τέτοιο που να επηρεάσει την επενδυτική δραστηριότητα και την ροπή προς αποταμίευση των πολιτών .
2. Επίσης θα πρέπει να εξασφαλίζει την προοδευτικότητα του φόρου (με άλλο συντελεστή φορολογεί τα 100m² και με υψηλότερο τα 1.000m²)
3. Δεν θα πρέπει να αλλοιώνει την περιουσιακή κατάσταση του φορολογούμενου και να οδηγεί σε εκποιήσεις - πώληση μαζικά (ουσιαστικά το πετυχαίνει με το 1ο) . Αρα θα πρέπει να συνδεθεί με ένα όριο ως προς το δηλωθέν εισόδημα του φορολογούμενου πχ ο φόρος δεν μπορεί να υπερβαίνει ο φόρος το Χ% του δηλωθέντος εισοδήματος - η απαλλαγή σε ορισμένες περιπτώσεις θα πρέπει να ελέγχεται για περιπτώσεις φοροδιαφυγής .
4. Ιδιαίτερα θα πρέπει να προσεχθεί και να μελετηθεί η εφαρμογή του στα αγροτεμάχια και οι επιπτώσεις που μπορεί να έχει , στην γεωργική καλλιέργεια.

Λογιστική απεικόνιση των φόρων

Ο λογαριασμός (54) Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη παρακολουθεί όλες τις υποχρεώσεις της επιχείρησης από φόρους και τέλη προς το Ελληνικό Δημόσιο, τους Δήμους, τις Κοινότητες και τους λοιπούς οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Η ελάχιστη υποχρεωτική ανάπτυξη του λογαριασμού (54) έχει ως εξής:

54. Υποχρεώσεις από φόρους τέλη

54.00 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

54.01 Φόρος Κατανάλωσης Ειδών Πολυτελείας

54.02 Χαρτόσημο Τιμολογίων Πώλησης

54.03 Φόροι – τέλη αμοιβών Προσωπικού

54.03.00 Φόρος μισθωτών υπηρεσιών

54.03.02 Χαρτόσημο και ΟΓΑ μισθωτών Υπηρεσιών

54.03.04 Φόρος αποζημιώσεως απολυομένων

54.03.06 Χαρτόσημο και ΟΓΑ αποζημιώσεως απολυομένων

- 54.04 Φόροι – Τέλη αμοιβών τρίτων
  - 54.04.00 Φόρος αμοιβών ελεύθερων επαγγελματιών
  - 54.04.01 Χαρτόσημο και ΟΓΑ αμοιβών ελεύθερων επαγγελματιών
  - 54.04.02 Χαρτόσημο και ΟΓΑ αμοιβών τρίτων
- 54.05 Φόροι – Τέλη κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων
- 54.06 Φόροι – Τέλη τιμολογίων αγοράς
  - 54.06.00 Φόρος τιμολογίων αγοράς αγροτικών προϊόντων
- 54.07 Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών
- 54.08 Λογαριασμός εκκαθάρισεως Φόρων – Τελών ετήσιας δηλώσεως φόρου εισοδήματος
- 54.09 Λοιποί Φόροι – Τέλη
  - 54.09.00 Φόρος Μερισμάτων
  - 54.09.01 Φόρος αμοιβών μελών διοικητικού συμβουλίου
  - 54.09.02 Χαρτόσημο και ΟΓΑ αμοιβών μελών διοικητικού συμβουλίου
  - 54.09.03 Φόρος Τόκων
  - 54.09.04 Χαρτόσημο και ΟΓΑ τόκων
  - 54.09.05 Χαρτόσημο και ΟΓΑ εισοδημάτων από οικοδομές
  - 54.09.06 Τέλη υδρεύσεως εισοδημάτων από οικοδομές
  - 54.09.07 Τέλη ακίνητης περιουσίας
  - 54.09.08 Φόροι – Τέλη ανεγειρόμενων οικοδομών
  - 54.09.09 Τέλη καθαριότητας και φωτισμού
  - 54.09.10 Χαρτόσημο και ΟΓΑ δανείων
  - 54.09.11 Χαρτόσημο και ΟΓΑ κερδών προσωπικών εταιριών
  - 54.09.12 Φόρος αμοιβών εργολάβων
- 54.90 Αγγελιόσημο υπέρ ΤΣΠΕΑΘ
  - 54.99 Φόροι – Τέλη προηγούμενων χρήσεων

Επιδράσεις φόρων

Με βάση τις προηγούμενες ενότητες, μπορούμε να εξάγουμε κάποια σημαντικά θεωρητικά συμπεράσματα από την επίπτωση της φορολογίας.

Η αύξηση των άμεσων φόρων, έχει μοναδική επίπτωση τη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος μιας οικογένειας. Μείωση του εισοδήματος μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερη κατανάλωση (νόμος προσφοράς ζήτησης), μείωση

τιμών(νόμος προσφοράς ζήτησης), αύξηση ανεργίας(καμπύλη Philips). Αντίθετα μια μείωση άμεσων φόρων, μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση κατανάλωσης (ή αποταμίευση), αύξηση ζήτησης, αύξηση τιμών, δημιουργία νέων επιχειρήσεων, μείωση ανεργίας. Αν αντί της κατανάλωσης, αυξηθεί η αποταμίευση, τότε οι τράπεζες θα έχουν περισσότερα χρήματα να διαθέσουν για δάνεια, που οδηγεί στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, συνεπώς στη μείωση ανεργίας και πάλι.

Μια αύξηση έμμεσων φόρων, όπως ο ΦΠΑ, προκαλεί ένα ντόμινο ανατιμήσεων στα προϊόντα με αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής τους. Ταυτόχρονα μειώνεται η ζήτηση για τα προϊόντα, με κίνδυνο τα τελικά φορολογικά έσοδα να είναι μικρότερα από πριν.

Μια μείωση έμμεσων φόρων, υποτίθεται μειώνει την τιμή των προϊόντων, αυξάνει τη ζήτηση και την κατανάλωση.

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ , ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ , ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗ

Οι φορολογούμενοι αντιδρούν σε μεγάλο βαθμό στην επιβολή των φόρων κυρίως με τρεις τρόπους , την φοροδιαφυγή , την φοροαποφυγή και την φοροαπαλλαγή.

1) Όταν λέμε **φοροδιαφυγή**, εννοούμε το σύνολο των παράνομων ενεργειών των ιδιωτικών φορέων (επιχειρήσεων) , με τις οποίες αποβλέπουν στη μείωση ή εξάλειψη της φορολογικής τους υποχρέωσης (δηλαδή την πληρωμή φόρων)

Τέτοιες παράνομες ενέργειες είναι π.χ η δήλωση στη φορολογούσα Αρχή (εφορία) μικρότερου εισοδήματος από το πραγματοποιηθέν κατά τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, η εμφάνιση από τις επιχειρήσεις ακαθάριστων εσόδων (τζίρος) μικρότερων από τα πραγματοποιηθέντα κατά τον υπολογισμό του φόρου κατανάλωσης, η λαθραία εισαγωγή ειδών από το εξωτερικό για να μη πληρωθούν δασμοί κλπ.

Η φοροδιαφυγή υπάρχει παντού σε όλο τον Κόσμο και σε όλες τις χώρες , **η έκταση της όμως εξαρτάται από διάφορους παράγοντες** . Οι παράγοντες αυτοί ενδεικτικά είναι :

1ο. **Το μέσο μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο των πολιτών της χώρας και ιδιαίτερα των φορολογούμενων** . Όταν το μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο του πληθυσμού είναι χαμηλό, οι φορολογούμενοι δε έχουν

συνείδηση του γεγονότος ότι τα έσοδα από τους φόρους διατίθενται για τη χρηματοδότηση του κόστους παραγωγής των δημόσιων αγαθών (παιδεία , υγεία , ασφάλεια κλπ) , τα οποία ικανοποιούν συλλογικές ανάγκες.

2ο Το μορφωτικό επίπεδο των φοροτεχνικών οργάνων. Όταν τα στελέχη των φοροτεχνικών υπηρεσιών (εφορία , ΣΔΟΕ κλπ) είναι μορφωμένα και ικανά, μπορούν να διαμορφώσουν ένα φορολογικό σύστημα, που να περιορίζει τον κίνδυνο φοροδιαφυγής, και να οργανώσουν ορθολογικά τις υπηρεσίες αυτές, χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό και ειδικευμένο προσωπικό

3ο Το επίπεδο της φορολογικής επιβάρυνσης του ατόμου σε σχέση με το εισόδημα του . Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο της μέσης φορολογικής επιβάρυνσης του φορολογούμενου (πχ επιχείρησης) , τόσο μεγαλύτερη είναι η τάση του για φοροδιαφυγή, γιατί ο περιορισμός της ικανοποίησης των ατομικών του αναγκών (διατροφή – ένδυση – διασκέδαση κλπ) είναι περισσότερο αισθητός και το όφελος από το ποσό του φόρου, που ενδέχεται να εξοικονομήσει, αντισταθμίζει τον κίνδυνο που συνεπάγεται η τυχόν αποκάλυψη της φοροδιαφυγής.

4ο Ο τρόπος κατανομής των φορολογικών βαρών. Όσο περισσότερο η κατανομή των φορολογικών βαρών ανταποκρίνεται στην κρατούσα αντίληψη περί κοινωνικής δικαιοσύνης, τόσο μικρότερη είναι η τάση για φοροδιαφυγή και αντίστροφα. Πράγματι όταν παραβιάζεται η αρχή της δίκαιης κατανομής των φορολογικών βαρών, με τη χορήγηση αδικαιολόγητων φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων σε ορισμένες κατηγορίες ιδιωτικών φορέων, τότε

- καλλιεργείται το αίσθημα της αδικίας μεταξύ των φορολογούμενων και ενισχύεται η επιθυμία τους να εξομοιωθούν φορολογικά και με οποιοδήποτε τρόπο με τους απαλλασσόμενους από το φόρο,

- αυξάνει το επίπεδο της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης των φορολογούμενων, εφόσον, με δεδομένα τα φορολογικά έσοδα, τα ποσά που θα κατέβαλαν όσοι απαλλάσσονται από τη φορολογία θα πρέπει να καταβληθούν από τους υπόλοιπους ιδιωτικούς φορείς, και

- δημιουργούνται άνισοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ ευνοούμενων και μη επιχειρήσεων, εφόσον οι φόροι γενικά επηρεάζουν τα σχέδια παραγωγής και επενδύσεων όλων των ιδιωτικών παραγωγικών μονάδων.

5ο. Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος. Το είδος και η ταμειευτική σπουδαιότητα των φόρων, που απαρτίζουν το φορολογικό σύστημα μιας χώρας, προσδιορίζουν επίσης την έκταση της φοροδιαφυγής. Έτσι, αν το φορολογικό σύστημα κυριαρχείται από άμεσους φόρους (πχ φόρος εισοδήματος) , τότε η τάση για φοροδιαφυγή είναι, , μεγαλύτερη γιατί οι ιδιωτικοί φορείς έχουν περισσότερες ευκαιρίες για να αποκρύψουν τη φορολογητέα ύλη: τα μεν νοικοκυριά (ελεύθεροι επαγγελματίες κλπ.) δηλώνοντας εισόδημα μικρότερο από το πραγματοποιηθέν, οι δε επιχειρήσεις μεταφέροντας ένα μέρος από τα κέρδη τους σε λογαριασμούς αποσβέσεων, εξόδων παραστάσεως, έρευνας κ.ο.κ.

Αντίθετα, αν το φορολογικό σύστημα κυριαρχείται από έμμεσους φόρους, η τάση για φοροδιαφυγή είναι μικρότερη, διότι ο έλεγχος των φορολογικών οργάνων είναι αποτελεσματικότερος γιατί οι φορολογούμενες μονάδες είναι λιγότερες (μόνο οι ιδιωτικές επιχειρήσεις) και επιπλέον είναι υποχρεωμένες να τηρούν λογιστικά βιβλία, από τα οποία προκύπτει η φορολογητέα ύλη (πχ ΦΠΑ)

6ο Ο τρόπος διαχείρισης του δημόσιου χρήματος. Όσο συνετότερη είναι η διαχείριση των φορολογικών εσόδων από το κράτος, τόσο ασθενέστερη είναι η τάση των φορολογούμενων για φοροδιαφυγή, γιατί τόσο μεγαλύτερη είναι η εμπιστοσύνη των ιδιωτικών φορέων στη θέληση και την ικανότητα του κράτους να ικανοποιεί συλλογικές ανάγκες. Αντίθετα, η σπατάλη του δημόσιου χρήματος διαβρώνει τη φορολογική συνείδηση των ιδιωτικών φορέων, δεδομένου ότι η φορολογική τους θυσία δεν εκτιμάται ανάλογα από το κράτος.

7ο Ο βαθμός οργάνωσης της αγοράς και των επιχειρήσεων . Όταν η οικονομία είναι οργανωμένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ένα σημαντικό μέρος των συναλλαγών να γίνεται σε είδος (πχ δίνεις λάδι παίρνεις σιτάρι) , η δυνατότητα φοροδιαφυγής είναι μεγαλύτερη από ότι σε μία οικονομία όπου όλες οι συναλλαγές γίνονται με χρήματα . Επίσης όταν έχουμε πολλές μικρές επιχειρήσεις που κυρίως δεν είναι οργανωμένες λογιστικά όσο μία μεγάλη επιχείρηση , τότε η τάση για φοροδιαφυγή είναι μεγαλύτερη

Για την διασφάλιση και τον έλεγχο των συναλλαγών ,για την αποφυγή της φοροδιαφυγής και για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιχειρήσεων με τους προμηθευτές τους και του πελάτες τους αντίστοιχα το Υπουργείο Οικονομικών με βάση τον Ν.3842/2010 αποφάσισε να προβεί στις παρακάτω πράξεις :

1. Για συναλλαγές επιτηδευματιών με άλλους επιτηδευματίες και πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ. τα δεδομένα των φορολογικών στοιχείων, που εκδίδονται, διαβιβάζονται ηλεκτρονικά σε βάση δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται ο χρόνος και η διαδικασία σταδιακής εφαρμογής των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου με βάση την αξία της συναλλαγής ή τον κύκλο εργασιών και οι τεχνικές προδιαγραφές διαβίβασης των δεδομένων.

2. Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, τα οποία εκδίδονται για συναλλαγές μεταξύ επιτηδευματιών εξοφλούνται μέσω επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών του εκδότη - πωλητή αγαθών ή υπηρεσιών και του λήπτη των αντίστοιχων στοιχείων ή επιταγών που εξοφλούνται μέσω των ίδιων λογαριασμών, οι κινήσεις των οποίων διαβιβάζονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, χωρίς να ισχύει ως προς τούτο το τραπεζικό απόρρητο. Οι Τράπεζες δεν επιτρέπεται να χρεώνουν αμοιβές για τη λειτουργία των επαγγελματικών λογαριασμών.

3. Τα φορολογικά στοιχεία συνολικής αξίας χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ και άνω, που εκδίδονται για πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες, εξοφλούνται από τους λήπτες τους, αγοραστές των αγαθών ή των υπηρεσιών, μέσω τράπεζας, με χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες ή μέσω τραπεζικού λογαριασμού και με επιταγές. Δεν επιτρέπεται εξόφληση των στοιχείων αυτών με μετρητά. Οι Τράπεζες δεν επιτρέπεται να χρεώνουν αμοιβές για την κατάθεση των ποσών αυτών σε τραπεζικούς λογαριασμούς.

4. Το βάρος της απόδειξης της συναλλαγής φέρει και ο λήπτης του φορολογικού στοιχείου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 9 του άρθρου 18 του Κ.Β.Σ., και

οφείλει, εκτός των οριζομένων στην παράγραφο αυτή, να επιβεβαιώνει από ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών την ακρίβεια των στοιχείων, καθώς και τη φορολογική συνέπεια του αντισυμβαλλόμενου εκδότη, για φορολογικά στοιχεία συνολικής αξίας άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ο χρόνος διαβίβασης των δεδομένων των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος, ο τρόπος, η διαδικασία, η έκταση εφαρμογής, το όριο της αξίας των στοιχείων, ο τρόπος επιβεβαίωσης και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την εφαρμογή των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 του άρθρου αυτού και των διατάξεων του άρθρου 18 παράγραφος 2 του Κ.Β.Σ.

6. Η ΓΓΠΣ συγκροτεί περιουσιολόγιο όλων των φυσικών προσώπων κατόχων Α.Φ.Μ. Στο περιουσιολόγιο περιλαμβάνονται κυρίως ακίνητα, αυτοκίνητα, σκάφη, εναέρια μέσα μεταφοράς, κατοχή μετοχών, αμοιβαίων κεφαλαίων, και εταιρικών μεριδίων. Δεν περιλαμβάνονται οι τραπεζικές καταθέσεις και τα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου. Με υπουργική απόφαση θα ορίζεται ο τρόπος αποτύπωσης και συγκέντρωσης των πιο πάνω περιουσιακών στοιχείων. Το περιουσιολόγιο θα αποτελεί τη βάση για διεξαγωγή διασταυρώσεων προς επαλήθευση των εισοδημάτων που δηλώνονται από τους φορολογούμενους.

7. Τακτική εφαρμογή ηλεκτρονικών διασταυρώσεων. Αναθεώρηση του υπάρχοντος πλαισίου διασταύρωσης στοιχείων με βάση ετήσιο πρόγραμμα για τακτικούς περιοδικούς ελέγχους και όχι σε ad hoc βάση όπως είναι σήμερα. Στους ελέγχους περιλαμβάνονται και έλεγχοι που γίνονται για πρώτη φορά, όπως η διασταύρωση στοιχείων τραπεζικών λογαριασμών που λαμβάνουμε από άλλες χώρες. Ο έλεγχος θα γίνεται με την εφαρμογή κριτηρίων επικινδυνότητας το μέγεθος των δειγμάτων θα είναι τέτοιο ώστε να μπορεί να ελεγχθεί αποτελεσματικά από ελεγκτές και επιθεωρητές.

8. Ηλεκτρονική διασύνδεση του Υπουργείου Οικονομικών με όλα τα Υπουργεία και Φορείς με υποχρέωση όλων για υποβολή κάθε στοιχείου οικονομικού ενδιαφέροντος είτε πρόκειται για αμοιβές, είτε για μισθούς, είτε για αποζημιώσεις, είτε για επιδοτήσεις ή οικονομικές ενισχύσεις. Θα συγκεντρώνονται (ηλεκτρονική

υποβολή) ακόμα στοιχεία όπως από το Υπ. Περιβάλλοντος για τα Δημόσια έργα , άδειες οικοδομών, από το Υπ. Υποδομών για τα αυτοκίνητα, από το Υπ. Δικαιοσύνης- δικαστήρια για δικαστικές διενέξεις διεκδίκησης αμοιβών, αποζημιώσεων, παραστάσεις δικηγόρων, συμβολαιογράφοι για αντίγραφα συμβολαίων, συμφωνητικών, από ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, κ.λπ.

9. Όλοι οι επαγγελματίες (λογιστές, φοροτέχνες, εκτελωνιστές, συμβολαιογράφοι, κλπ), θα πιστοποιηθούν και θα αποκτήσουν ψηφιακή υπογραφή, ώστε να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με το Υπουργείο Οικονομικών για λογαριασμό τρίτων υπόχρεων, νομικών ή φυσικών προσώπων.

10. Όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις και οι επιτηδευματίες οφείλουν να εκδίδουν αποδείξεις μέσω πιστοποιημένων ταμειακών μηχανών. Στο κανόνα αυτό υπάγονται, χωρίς εξαιρέσεις, και τα πρατήρια καυσίμων, τα περίπτερα, τα ταξί, οι πωλητές των λαϊκών αγορών κλπ.

11. Συντομεύονται οι προθεσμίες και επιταχύνονται γενικώς οι διαδικασίες επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα θα προβλέπεται η δυνατότητα της ΥΠΕΕ να επιβάλει επί τόπου άμεσα καταβλητέα πρόστιμα. Παράλληλα ενεργοποιείται η διαδικασία κλεισίματος του καταστήματος σε περίπτωση υπότροπου παράβασης μη έκδοσης αποδείξεων. Για ελεύθερους επαγγελματίες και επιτηδευματίες απώλεια του αφορολόγητου ορίου της κλίμακας στην περίπτωση παράβασης μη έκδοσης ή ανακριβούς έκδοσης στοιχείου πώλησης ή στοιχείου διακίνησης.

12. Ενισχύονται και συμπληρώνονται οι διατάξεις περί ελέγχου πρακτικών transfer pricing μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιρειών εγκατεστημένων σε χώρες με προνομιακά φορολογικά καθεστώτα που προβλέπονται στο νόμο 3728 / 08 και ενεργοποιούνται οι αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου σε συνεργασία με τις αντίστοιχες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών. Δημιουργείται ειδική ομάδα ελέγχου των πρακτικών τιμολόγησης μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιρειών.

2) Όταν λέμε **φοροαποφυγή** αποκαλείται η εφαρμογή καλά σχεδιασμένων λογιστικών πρακτικών που αποτελούν απόρροια προσεκτικής μελέτης της εμπορικής νομοθεσίας, της φορολογικής πρακτικής, των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, δικαστικών και υπουργικών αποφάσεων με μοναδικό στόχο τη μείωση της φορολογητέας ύλης ενός φυσικού ή νομικού προσώπου. Πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός καλά μελετημένου φορολογικού σχεδιασμού, κατά τον οποίο δημιουργούνται διάφορα σενάρια και εναλλακτικές, μέχρι να προσδιοριστεί ο ελάχιστος δυνατός φόρος, συνήθως στα πλαίσια του νόμου. Διαφέρει από την έννοια της φοροδιαφυγής και ισορροπεί ανάμεσα στα πλαίσια ηθικού και νομίμου. Πρόκειται για τη μη καταβολή φόρου λόγω κενών στη νομοθεσία.

Παράδειγμα τέτοιων ενεργειών είναι:

- Στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, όταν το εισόδημα των δυο συζύγων φορολογείται χωριστά, είναι ενδεχόμενο ο σύζυγος να μεταβιβάσει στη σύζυγο εισοδήματα από ορισμένες πηγές, για να μειώσει τη φορολογική του επιβάρυνση.

- Στη φορολογία κληρονομιών, οι φορολογούμενοι προσπαθούν να αποφύγουν το φόρο με διαδοχικές μεταβιβάσεις της περιουσίας τους, όταν είναι ακόμα στη ζωή, ή με δωρεές ή με εικονικές πωλήσεις των περιουσιακών τους στοιχείων στους μέλλοντες κληρονόμους τους κτλ.

Οι φορολογούμενοι στα παραδείγματα χρησιμοποιούν διάφορες ατέλειες της φορολογικής νομοθεσίας και αποφεύγουν ή μειώνουν τη φορολογική τους υποχρέωση.

Οι ενέργειες που κάνουν επομένως είναι νόμιμες και έτσι δεν χαρακτηρίζονται σαν φοροφυγάδες.

3) Όταν λέμε **φοροαπαλλαγή** εννοούμε την απαλλαγή από το φόρο φορολογητέας ύλης ή έκπτωση του φόρου, που γίνεται για την επίτευξη στόχων οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής του κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΕΚΜΗΡΙΑ

1. Πραγματικό και τεκμαρτό εισόδημα.

Το εισόδημα κάθε φορολογουμένου διακρίνεται σε δύο είδη, το πραγματικό εισόδημα και το τεκμαρτό. Πραγματικό είναι το εισόδημα που πραγματικά απόκτησε ο φορολογούμενος, κατά την περίοδο για την οποία υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης, και προσδιορίζεται βάσει πραγματικών στοιχείων, όπως οι βεβαιώσεις αποδοχών, το εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται, οι τόκοι καταθέσεων, η πρόσοδος από ενοίκια ακινήτων, και κάθε άλλο εισόδημα, το οποίο προκύπτει από πραγματικά στοιχεία. Σε αντίθεση με το πραγματικό εισόδημα, το τεκμαρτό προκύπτει από υπολογισμούς που γίνονται βάσει άλλων δεδομένων, όπως είναι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες, η απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή ακόμα και η κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου.

2. Σκοπός των τεκμηρίων.

Σκοπός των τεκμηρίων δεν είναι η άσκηση φοροεισπρακτικής πολιτικής από το κράτος, αλλά η εμφάνιση των πραγματικών εισοδημάτων κάθε πολίτη, και με αυτό τον τρόπο πατάσσεται κατά κάποιον τρόπο η φοροδιαφυγή, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι σε όλες τις περιπτώσεις η εφαρμογή του τεκμηρίου εμφανίζει την πραγματική εισοδηματική κατάσταση του φορολογουμένου, με αποτέλεσμα άλλες φορές να υπάρχουν αδικίες, ενώ άλλες φορές, τα πραγματικά εισοδήματα που δεν δηλώνονται, να είναι πολλαπλάσια του τεκμαρτού. Με την εφαρμογή του τεκμηρίου, εφαρμόζεται αυτοτελώς ο έλεγχος του πόθεν έσχες σε κάθε φορολογούμενο, σε αντίθεση με το καθεστώς άλλων κρατών, όπου ο έλεγχος προχωράει σε μεγαλύτερο βάθος.

3. Είδη τεκμηρίων.

Τα τεκμήρια διακρίνονται σε δύο είδη. Τα τεκμήρια διαβίωσης και τα τεκμήρια που γεννώνται από περιστασιακά γεγονότα. Τα τεκμήρια διαβίωσης, συνίστανται στην κατοχή κάποιου περιουσιακού στοιχείου, και εφαρμόζονται όσο διαρκεί η κατοχή του περιουσιακού στοιχείου. Τέτοιου είδους τεκμήριο είναι η κατοχή ΕΙΧ ή

μικτής χρήσης αυτοκινήτου, μοτοσικλέτας, σκάφους αναψυχής, ελικοπτέρου, αεροσκάφους, δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας), ή χρήση δευτερεύουσας κατοικίας και η διατήρηση οικιακού προσωπικού και πληρώματος σκαφών αναψυχής. Συγκεκριμένα αυτού του είδους τα τεκμήρια σημαίνουν ότι η κατοχή των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων, συνεπάγεται και την πραγματοποίηση ορισμένης δαπάνης τόσο για την συντήρηση του περιουσιακού στοιχείου, όσο και για οικογενειακά έξοδα. Για παράδειγμα, ή κατοχή μίας μοτοσικλέτας με τεκμήριο διαβίωσης ευρώ 3.000,00 σημαίνει ότι ο φορολογούμενος δαπανά μέσα σε ένα έτος το ποσό του ευρώ 3.000,00 για την συντήρηση της μηχανής, και τα προσωπικά του έξοδα (αγορά ειδών ένδυσης, υπόδησης, διατροφής κλπ). Τα υπόλοιπα τεκμήρια συνίστανται στην πραγματοποίηση μιας περιστασιακής πράξης, κατά την περίοδο για την οποία υπάρχει η υποχρέωση υποβολής δήλωσης, όπως είναι το ποσό που δαπανήθηκε για την αγορά ενός αυτοκινήτου, ενός ακινήτου, μιας επιχείρησης, το ποσό που πληρώσαμε σε μία πιστωτική κάρτα ή για την πληρωμή των δόσεων ενός δανείου.

4. Τεκμήρια ή πόθεν έσχες.

Εδώ τώρα πλέον αφού έχουμε κατανοήσει τι είναι το τεκμήριο μπορούμε να δούμε πως ακριβώς λειτουργούν τα τεκμήρια. Τα τεκμήρια εφαρμόζονται για τον έλεγχο του πόθεν έσχες. Για παράδειγμα, εάν ένας φορολογούμενος με ετήσιο εισόδημα ευρώ. 7.000,00 , κατέχει ένα αυτοκίνητο 1600 κ.ε. (τεκμήριο διαβίωσης ευρώ. 4.050,00), και αγοράσει και ένα οικόπεδο αξίας 15.000,00 ευρώ, τότε το τεκμαρτό εισόδημα προσδιορίζεται στο ποσό των 19.050,00 ευρώ. Εδώ κάποιος που δεν γνωρίζει την λειτουργία των τεκμηρίων, θα αναρωτιόταν, και θα σκεφτόταν ότι αφού έχω εισόδημα 7.000,00 ευρώ., και τα τεκμήρια μου ανέρχονται σε 19.050,00 ευρώ., μήπως έχω πρόβλημα με την εφορία, και μου ζητήσει έλεγχο του πόθεν έσχες; Η αιτία αυτής της ερώτησης είναι η σκέψη της επιβολής κυρώσεων, το άγχος που θα δημιουργούσε ένας τέτοιος έλεγχος, αφού η σκέψη πάει και στον έλεγχο προηγούμενων ετών, και η οικονομική επιβάρυνση πέρα του φόρου. Εδώ όμως έρχεται η καινοτομία των τεκμηρίων στον έλεγχο του πόθεν έσχες, αφού αυτός ο έλεγχος πραγματοποιείται αυτομάτως με την εφαρμογή του τεκμηρίου. Στο παραπάνω παράδειγμα, τεκμαίρετε ότι ο φορολογούμενος δεν είχε αποκτήσει το εισόδημα των 7.000,00 ευρώ. που δήλωσε, αλλά ότι απέκτησε εισόδημα ύψους 19.050,00 ευρώ. Έτσι η

φορολόγηση γίνεται με βάση το τεκμαρτό εισόδημα, και η υπόθεση κλείνει. Βέβαια μην καθησυχάζετε, γιατί ο φόρος για εισόδημα 7.000,00 ευρώ. ανέρχεται σε 1.083,75 ευρώ., ενώ για το ποσό των 19.050,00 ευρώ ανέρχεται στο ποσό των 5.986,50 ευρώ. Άρα κάθε φορολογούμενος όταν σκέφτεται τα τεκμήρια, δεν πρέπει να σκέφτεται πως θα αντιμετωπίσει έναν έλεγχο του πόθεν έσχες, αφού έχει ήδη ελεγχθεί, αλλά πως θα καλύψει αυτό το τεκμήριο, για να ελαττώσει το ποσό του φόρου. Επίσης, στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι αρκετοί φορολογούμενοι οι οποίοι δεν γνωρίζουν την λειτουργία των τεκμηρίων, πιστεύουν ότι θα έχουν πρόβλημα με την αγορά, αμελώντας το τεκμήριο του αυτοκινήτου. Ακόμα εδώ είδαμε ότι εφαρμόζονται δύο τεκμήρια αθροιστικά, το τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης (αυτοκίνητο), το οποίο εφαρμόζεται όσο υπάρχει το αυτοκίνητο, και το τεκμήριο περιστασιακών πράξεων (αγορά ακινήτου), που υπάρχει μόνο για το έτος πραγματοποιήσεως της δαπάνης.

5. Υπολογισμός του τεκμαρτού εισοδήματος.

Το τεκμαρτό εισόδημα, όπως και το πραγματικό εφαρμόζεται κατ' αρχήν για κάθε φορολογούμενο ξεχωριστά. Έτσι τα τεκμήρια του συζύγου δεν επηρεάζουν την φορολόγηση της συζύγου, και αντίστροφα. Δεύτερον, όπως είδαμε παραπάνω, λαμβάνεται υπ' όψιν το άθροισμα των τεκμηρίων, και όχι όπως νομίζουν ορισμένοι το μεγαλύτερο από αυτά, θυμηθείτε όμως τι είπαμε πριν, για κάθε φορολογούμενο ξεχωριστά. Τρίτον, το ποσό των τεκμηρίων κάθε φορολογούμενου, και στην περίπτωση ζευγαριού, προσαυξάνεται κατά 10%, για κάθε περιουσιακό στοιχείο πέραν του δεύτερου, για το οποίο εφαρμόζεται τεκμήριο διαβίωσης. Για την κατανόηση του τελευταίου θα σας φέρουμε ένα παράδειγμα. Έστω έγγαμο ζευγάρι, όπου ο σύζυγος κατέχει ένα αυτοκίνητο και ένα σκάφος, άρα δύο στοιχεία, και η σύζυγος ένα αυτοκίνητο. Σε αυτή την περίπτωση επειδή έχουμε τρία στοιχεία, το άθροισμα των τεκμηρίων του συζύγου, αλλά και της συζύγου, θα προσαυξηθούν κατά 10%. Όπως καταλαβαίνεται στα τέσσερα στοιχεία η προσαύξηση ανέρχεται σε 20% κλπ. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται, όταν υπάρχει συνιδιοκτησία μεταξύ των συζύγων στα περιουσιακά στοιχεία που διαθέτουν. Στο ανωτέρω παράδειγμα, εαν τα αυτοκίνητα που έχουμε αναφέρει, δεν αφορούν δύο αυτοκίνητα, αλλά συμμετοχή κατά 50%-50% στο ίδιο αυτοκίνητο, δεν έχουμε τότε τρία στοιχεία, αλλά δύο.

Τέλος, το ποσό του τεκμαρτού εισοδήματος μειώνεται, με τα ποσά που αναφέρουμε κατωτέρω, και το υπόλοιπο που μένει είναι το τεκμαρτό εισόδημα.

6. Εφαρμογή των τεκμηρίων διαβίωσης.

Τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης εφαρμόζονται εάν ο φορολογούμενος κατέχει ή διατηρεί δευτερεύουσα κατοικία (μη εξοχική ή εξοχική) με επιφάνεια μεγαλύτερη των 100 τ.μ., Επιβατηγό ή μικτής ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητο, αυτοκίνητο τύπου JEEP (επιβατηγό ή φορτηγό), μοτοσικλέτα από 500κ.ε. και άνω, σκάφος αναψυχής ανοικτού τύπου (χωρίς καμπίνα) που διαθέτει μηχανή, σκάφος αναψυχής κλειστού τύπου (με καμπίνα), αεροσκάφος, ανεμόπτερο, ελικόπτερο ή δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα). Επίσης εάν διατηρεί προσωπικό στην οικία του (οικιακοί βοηθοί, κηπουροί, οδηγοί αυτοκινήτων κλπ), ή μόνιμο πλήρωμα στο σκάφος αναψυχής που διατηρεί.

7. Εφαρμογή λοιπών τεκμηρίων.

Τεκμήριο εφαρμόζεται και στην περίπτωση πραγματοποιήσεως ορισμένων δαπανών, και συγκεκριμένα για το συνολικό ποσό που πληρώθηκε για την εξόφληση υποχρεώσεων σε πιστωτικές κάρτες και κάρτες πληρωμών. Για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing) ΙΧ αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, σκαφών αναψυχής, ακινήτων και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας (άνω των 3.000,00 ευρώ). Για την αγορά ή την ίδρυση ατομικής επιχείρησης, εταιριών (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, κοινοπραξιών κλπ), εταιρικών μεριδίων και χρεογράφων (μετοχές, ομολογίες κλπ). Για την ανέγερση οικοδομών ή δεξαμενών κολύμβησης. Για το ποσό που χορήγησε ο φορολογούμενος ως δάνειο σε τρίτους ή σε εταιρίες, καθώς και οι προσωρινές καταθέσεις στο ταμείο εταιριών που συμμετέχει. Το ποσό που δωρήθηκε, εφόσον υπερβαίνουν οι δωρεές αθροιστικά τις 300,00 ευρώ και τέλος το ποσό που δαπανήθηκε για την εξόφληση τοκοχρεωλυτικών δόσεων δανείων.

8. Μη εφαρμογή του τεκμηρίου.

Το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται στις κατωτέρω περιπτώσεις. Το τεκμήριο ενός μόνο ΕΙΧ αυτοκινήτου μέχρι 14 ίππους, για φορολογούμενο που τον βαρύνουν τέσσερα τουλάχιστον τέκνα. Το τεκμήριο ΕΙΧ αυτοκινήτου που κατέχει ανάπηρος,

εφόσον το αυτοκίνητο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας. Το τεκμήριο ΕΙΧ αυτοκινήτου και δευτερεύουσας κατοικίας που κατέχει αλλοδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα, ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό, και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν.89/1967, α.ν.378/1968 και του άρθρου 25 του ν.27/1975. Το τεκμήριο ενός μόνο ΕΙΧ αυτοκινήτου, προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του, για το έτος εισαγωγής, και τα 2 επόμενα έτη, εφόσον ο φορολογούμενος συνεχίζει να κατοικεί αυτά τα έτη στην Ελλάδα. Το τεκμήριο δευτερεύουσας κατοικίας, εφόσον αυτή βρίσκεται σε περιοχή με πληθυσμό μικρότερο των 3.100 κατοίκων. Το τεκμήριο αγοράς ομολόγων ή εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρειών που συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο κατά 50% τουλάχιστον, μετοχών εισηγμένων στο ΧΑΑ. Το τεκμήριο αγοράς ΙΧ αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, σκαφών αναψυχής και ανέγερσης οικοδομής που αποτελούν άμεσο αντικείμενο εμπορικής δραστηριότητας. Το τεκμήριο διαβίωσης για επαγγελματικά σκάφη. Το τεκμήριο αγοράς έτοιμης ή της ανέγερσης πρώτης κατοικίας, για το μέχρι τα 120τ.μ. ποσό. Τέλος το τεκμήριο της πληρωμής δόσεων δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας, για το μέχρι τα 120τ.μ. ποσό (προσοχή απαλλάσσεται μόνο το ποσό του κεφαλαίου που περιλαμβάνεται στις δόσεις, ενώ το τεκμήριο για το ποσό των τόκων υφίσταται).

9. Μειώσεις των τεκμηρίων.

Το συνολικό ποσό των τεκμηρίων μειώνεται με το ποσό που προέρχεται από την πώληση οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου (αυτοκινήτου, ακινήτου κλπ), την εισαγωγή ελεύθερου συναλλάγματος εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση και φορολόγηση του στο εξωτερικό, και από την είσπραξη οποιουδήποτε άλλου ποσού που δεν αποτελεί εισόδημα όπως κέρδη από λαχεία, γονικές παροχές - δωρεές, αποζημίωση ασφαλιστικού οργανισμού, εφάπαξ, δάνεια κλπ. Τέλος το ποσό των τεκμηρίων μπορεί να μειωθεί επικαλούμενοι σχηματισμένα κεφάλαια προηγούμενων ετών. Σχετικά με τον υπολογισμό του κεφαλαίου βλέπε στο τέλος της σελίδας.

10. Μαχητό τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης.

Το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης (προσοχή μόνο των δαπανών διαβίωσης), μπορεί να αμφισβητηθεί από τον φορολογούμενο. Αυτό όμως γίνεται σε ειδικές μόνο περιπτώσεις, και εφόσον αποδεικνύεται από πραγματικά στοιχεία. Αυτοί που δικαιούνται να αμφισβητήσουν το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης είναι όσοι α) υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία, β) είναι φυλακισμένοι, γ) νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική, δ) είναι άνεργοι επιδοτούμενοι από τον ΟΑΕΔ, αλλά μόνο για το χρονικό διάστημα της επιδοτήσεως τους, ε) συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού, και έχουν μειωμένες δαπάνες επειδή συμβάλλουν οι συγγενείς στ) είναι ορφανοί ανήλικοι, για τα ΕΙΧ αυτοκίνητα που έχουν αποκτήσει από κληρονομιά του πατέρα τους ή της μητέρας τους και ζ) όσοι προσκομίσουν στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει ότι λόγω ανωτέρας βίας, πραγματοποίησαν μικρότερη δαπάνη. Όσοι έχουν τις προϋποθέσεις για να αμφισβητήσουν την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης, θα πρέπει να απευθυνθούν πρώτα στον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ., μαζί με τα δικαιολογητικά, και να συζητήσουν για τον καθορισμό της δαπάνης. Κατόπιν θα υποβάλλουν την δήλωση μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

11. Υπολογισμός του φορολογητέου εισοδήματος βάσει τεκμηρίων.

Σε περίπτωση που το συνολικό οικογενειακό πραγματικό εισόδημα (φορολογητέο και αφορολόγητο) είναι μεγαλύτερο του αθροίσματος των τεκμηρίων, τότε η φορολόγηση γίνεται με βάση τα πραγματικά εισοδήματα κάθε συζύγου. Το ίδιο συμβαίνει και όταν είναι μιν το άθροισμα των τεκμηρίων μεγαλύτερο του συνολικού πραγματικού οικογενειακού εισοδήματος, αλλά το συνολικό πραγματικό οικογενειακό εισόδημα προσαυξημένο κατά 20%, είναι μεγαλύτερο του αθροίσματος των τεκμηρίων. Σε κάθε άλλη περίπτωση η φορολογία γίνεται με βάση τα τεκμήρια. Εδώ διακρίνουμε δύο περιπτώσεις. Πρώτον, και οι δύο σύζυγοι έχουν μεγαλύτερα τεκμήρια από το πραγματικό τους εισόδημα, οπότε κάθε σύζυγος φορολογείται βάσει των τεκμηρίων του. Δεύτερον, ο ένας σύζυγος δεν έχει τεκμήρια ή τα τεκμήριά του είναι μικρότερα του πραγματικού εισοδήματός του, ενώ ο άλλος σύζυγος έχει τεκμήρια μεγαλύτερα από το πραγματικό του εισόδημα. Σε αυτή την περίπτωση, ο πρώτος σύζυγος φορολογείται βάσει του πραγματικού του εισοδήματος, ενώ ο δεύτερος

φορολογείται βάσει των τεκμηρίων του, τα οποία όμως έχουν μειωθεί κατά το ποσό που περισσεύει από τον πρώτο σύζυγο (κάλυψη τεκμηρίου από το οικογενειακό εισόδημα).

12. Συμβουλές για την αντιμετώπιση των τεκμηρίων

Αφού έχετε κατανοήσει πως ακριβώς λειτουργούν τα τεκμήρια, θα σας δώσουμε και κάποιες χρήσιμες συμβουλές για την αντιμετώπιση του τεκμηρίου. Όλες οι συμβουλές είναι τεκμηριωμένες με βάσει τα ανωτέρω περιγραφόμενα. Αγοράστε αυτό που θέλετε στο όνομα και των δύο συζύγων, εφόσον δεν βαρύνεστε με άλλο τεκμήριο ή έχετε ακολουθήσει αυτή την τακτική σε όλα τα τεκμήρια που σας βαρύνουν. Με αυτή την λύση, καταφέρνουμε να μειώσουμε στο μισό το τεκμήριο που βαρύνει κάθε σύζυγο, και έτσι σε περίπτωση φορολόγησης, ο φόρος θα υπολογιστεί βάση μικρότερου συντελεστή. Εάν δεν ακολουθήσετε την προηγούμενη συμβουλή, στην περίπτωση που και οι δύο σύζυγοι δεν βαρύνονται με τεκμήρια, και ο ένας εκ των συζύγων δεν έχει καθόλου εισοδήματα, τότε η αγορά να γίνει στο όνομα αυτού που δεν έχει εισόδημα. Με αυτό τον τρόπο καταφέρνουμε να μειώσουμε το τεκμήριο κατά το ποσό του πραγματικού εισοδήματος. Εάν ο ένας σύζυγος βαρύνεται με τεκμήριο, ενώ ο άλλος όχι, η αγορά να γίνει στο όνομα αυτού που δεν βαρύνεται. Έτσι αποφεύγουμε την υπερβολική αύξηση του φορολογητέου εισοδήματος για τον ένα φορολογούμενο, που θα είχε ως αποτέλεσμα την φορολόγηση με μεγαλύτερο συντελεστή. Πραγματοποιήστε την αγορά με κάποιον τρίτο της άμεσου εμπιστοσύνης σας. Με αυτό τον τρόπο μειώνουμε το τεκμήριο. Αυτό ισχύει τόσο για τους άγαμους, όσο και για τους έγγαμους που ήδη βαρύνονται με κάποιο τεκμήριο, χωρίς όμως να ξεχνάμε και αυτά που είπαμε στις προηγούμενες συμβουλές. Μην διστάσετε να επικαλεστείτε ανάλωση κεφαλαίου που έχει σχηματιστεί από προηγούμενα έτη

13. Υπολογισμός σχηματισμένου κεφαλαίου προηγούμενων ετών.

Στην πράξη έχει συμβεί πολλοί φορολογούμενοι να σκέφτονται, κάνω τόσα χρόνια δήλωση, δεν θα έχω σχηματίσει το ανάλογο κεφάλαιο; Η απάντηση που δίνουν μόνοι τους είναι καταφατική. Εγώ όμως πάντοτε λέω, να πάρουμε χαρτί και μολύβι για να δούμε. Και θα σας εξηγήσω γιατί. Το κεφάλαιο σχηματίζεται ως εξής. Για κάθε έτος, από το άθροισμα των πάσης φύσεως εισοδημάτων και

λοιπών εσόδων, αφαιρούμε το άθροισμα των τεκμηρίων του έτους. Εάν το ποσό που απομένει για κάθε έτος είναι θετικό, τότε αποτελεί κεφάλαιο του συγκεκριμένου έτους, ενώ εάν είναι αρνητικό δεν λαμβάνεται υπόψη. Τέλος αφού αθροίσουμε όλα τα θετικά ποσά που έχουν προκύψει, έχουμε το ποσό του σχηματισθέντος κεφαλαίου των προηγούμενων ετών. Για αυτό τον υπολογισμό, δεν θα υπολογίσουμε για το έτος που υποβάλουμε την δήλωση, αλλά μόνο για προηγούμενα έτη. Εάν σε κάποιο έτος δεν υπάρχει καθόλου τεκμήριο ή αυτό είναι μικρότερο των 3.000,00 ευρώ , τότε ως τεκμήριο θεωρείται το ποσό των 3.000,00 ευρώ. Δεν υπάρχει περιορισμός για το χρονικό διάστημα προς τα πίσω που μπορούμε να υπολογίσουμε το κεφάλαιο. Ίσως ορισμένοι να έχετε ακούσει ότι μπορούμε να επικαλεστούμε για την τελευταία πενταετία. Αυτό δεν ισχύει, όταν μάλιστα στο βιβλιαράκι οδηγιών της δήλωσης αναφέρει ημερομηνία πέρα των πέντε ετών. Η γνώμη μας είναι, με κάθε επιφύλαξη, ότι η επικάλυψη κεφαλαίου μπορεί να γίνει όσο δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί παραγραφής, δηλαδή 10 έτη πριν το οικ. έτος 1995, και 5 έτη από το οικ. έτος 1995 μέχρι σήμερα. Ο λόγος που υποστηρίζουμε αυτό, είναι ότι εφόσον παραγραφεί η δήλωση, δεν υπάρχει στην Δ.Ο.Υ. στοιχείο εξακρίβωσης του υπολογισμού. Πάντως σε τέτοια περίπτωση, καλό θα ήταν να συνεννοηθείτε πρώτα με τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

A) Έστω φορολογούμενος χωρίς οικογένεια δηλώνει ατομικό εισόδημα 30.000 Ευρώ και φέρνει αποδείξεις 12.000 Ευρώ. Το 30% του εισοδήματος άρα $30.000 \times 0.30 = 9.000$ Ευρώ απαιτείται για τη κάλυψη του αφορολόγητου. Απομένουν αποδείξεις 3.000 Ευρώ οι οποίες εκπίπτουν φόρο 10% άρα $3.000 \times 0.1 = 300$ Ευρώ λιγότερο φόρο.

B) Έστω φορολογούμενος με το ίδιο εισόδημα που συγκεντρώνει μόνο 5.000 Ευρώ αποδείξεις. Όπως είδαμε για το αφορολόγητο χρειάζεται 9.000 άρα $9.000 - 5.000 = 4.000$ ακάλυπτο αφορολόγητο που επιβαρύνεται με συντελεστή 10% και πληρώνει επιπλέον φόρο $4.000 \times 0.1 = 400$ Ευρώ. Σε σχέση με τον προηγούμενο η διαφορά είναι $300 + 400 = 700$ Ευρώ επιπλέον φόρο.

Γ) Έστω φορολογούμενος με οικογένεια και εισόδημα 20.000 Ευρώ φέρνει αποδείξεις 8.000 Ευρώ. Τα 6.000 Ευρώ (20.000×0.3) χρησιμοποιούνται για τη κάλυψη του αφορολόγητου και τα υπόλοιπα 2.000 ευρώ χρησιμοποιούνται για τη μείωση φόρου κατά 200 Ευρώ (2.000×0.1). Αν φέρει μόνο 4.000 Ευρώ αποδείξεις τότε δεν καλύπτει το αφορολόγητο κατά 2.000 Ευρώ οπότε φορολογείται με $2000 \times 0,1 = 200$ Ευρώ. Άρα διαφορά από τη προηγούμενη περίπτωση $200 + 200 = 400$ Ευρώ.

Δ) Για μονοκατοικία με επιφάνεια κύριων χώρων 120τ.μ., βοηθητικούς χώρους 20 τ.μ. ευρισκόμενη σε περιοχή με τιμή ζώνης τρεις χιλιάδες ευρώ (3000), η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής:

Για τα πρώτα 80 τ.μ., $80 \times 30 = 2400$ €

Για τα επόμενα 40 τ.μ., $40 \times 50 = 2000$ €

Για τους βοηθητικούς χώρους $20 \times 30 = 600$ €

ΣΥΝΟΛΟ: $2400 + 2000 + 600 = 5000$ €

$5000 \times 1,40 = 7000$ € (προσαύξηση λόγω τιμής ζώνης)

$7000 \times 1,20 = 8400$ € (προσαύξηση λόγω μονοκατοικίας)

Συνολική αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης: 8400€.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η διαχρονική μείωση των κλιμακίων φορολόγησης της φορολογικής κλίμακας είχε ως αποτέλεσμα τη σταδιακή ακύρωση του προοδευτικού της χαρακτήρα.

Η μείωση του αριθμού των φορολογικών κλιμάκων και η κατάργηση της κατώτερης φορολογικής κλίμακας είχε ως αποτέλεσμα να εξανεμιστεί το όποιο όφελος προέκυψε από τη μείωση των φορολογικών συντελεστών στη φορολογία φυσικών προσώπων.

Αντίθετα, ευνοήθηκαν σημαντικά τα υψηλά και πολύ υψηλά εισοδήματα.

Για την αλλαγή αυτής της άδικης κατάστασης προτείνω:

- Η φορολογική κλίμακα να είναι η ίδια για όλα τα φυσικά πρόσωπα (μισθωτοί, επαγγελματίες κ.λπ.), ανεξάρτητα από την πηγή του εισοδήματός τους (μισθοί, ενοίκια, κέρδη, μερίσματα, τόκοι κ.λπ.) και το είδος της εργασίας τους.

Τυχόν ειδικά επιδόματα ή πρόσθετες αποζημιώσεις μισθωτών και συνταξιούχων πρέπει να ενσωματωθούν ως αυξήσεις στους μισθούς πριν τη φορολόγησή τους.

- Να ενισχυθεί ο προοδευτικός χαρακτήρας της φορολογίας. Θα πρέπει να ελαφρύνει τα χαμηλά και μεσαία κλιμάκια και να μεταφέρει το βάρος στα μεγάλα και πολύ μεγάλα εισοδήματα.

Σε αυτή την κατεύθυνση, προτείνω:

(α) περισσότερα φορολογικά κλιμάκια,

(β) αύξηση φορολογικών συντελεστών για τα μεγάλα και τα πολύ μεγάλα εισοδήματα,

(γ) αύξηση αφορολόγητου ορίου και

(δ) ετήσια τιμαριθμοποίηση κλιμακίων και αφορολόγητου, με την κατάθεση του προϋπολογισμού.

– Βασικός στόχος του φορολογικού συστήματος είναι και η διασφάλιση ότι κανένας πολίτης δεν βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας.

Σε αυτή την κατεύθυνση, επαναφέρω την πρότασή μου για ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και προτείνουμε την εισαγωγή αρνητικών φορολογικών συντελεστών για τα φυσικά πρόσωπα των οποίων το ετήσιο εισόδημα βρίσκεται κάτω από όριο της φτώχειας.

– Δεν μπορεί να υπάρχει μόνο προσωπικό αφορολόγητο όριο. Προτείνουμε και την ύπαρξη οικογενειακού αφορολόγητου ορίου.

Η πρόταση αυτή πρέπει να εφαρμοστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποτελεί αντικίνητρο στην εργασία του/της συζύγου με το μικρότερο εισόδημα

– Εκπτώσεις από το εισόδημα και μειώσεις φόρου. Το όλο πλέγμα των εκπτώσεων εισοδήματος και των μειώσεων φόρου πρέπει να αναθεωρηθεί προς τρεις κατευθύνσεις:

(α) Πρέπει να αυξηθούν τα όρια των δαπανών που αναγνωρίζονται προς έκπτωση.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι αυτή τη στιγμή:

- Δεν αναγνωρίζονται οι δαπάνες για φάρμακα (κατά το μέρος που βαρύνουν τους ασφαλισμένους).

- Αναγνώριση των δαπανών ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης μόνο σε ποσοστό 20% από αυτά που πραγματικά κατέβαλε ο εργαζόμενος, ανώτατο ποσό προς μείωση φόρου 6.000 ευρώ.

- Το ανώτατο ετήσιο μίσθωμα κύριας κατοικίας που αναγνωρίζεται προς έκπτωση είναι μόλις τα 1.200 ευρώ (δηλαδή μηνιαίο μίσθωμα 100 ευρώ) και από αυτό γίνεται μείωση φόρου κατά 20%, δηλαδή τελική μείωση φόρου 240 ευρώ.

- Αναγνωρίζεται μόνο το 20% από τα δίδακτρα για φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων ή ξένων γλωσσών, με ανώτατο όριο μείωσης φόρου 220 ευρώ ανά τέκνο.

(β) Οι εκπτώσεις φόρου και οι μειώσεις εισοδήματος δεν πρέπει να γίνονται με τη χρησιμοποίηση σταθερών συντελεστών.

Είναι άδικο να αναγνωρίζεις την έκπτωση π.χ. του ενοικίου με σταθερό συντελεστή 20% και για εκείνον που έχει εισόδημα 15.000 ευρώ και για εκείνον που έχει εισόδημα 60.000 ευρώ. Η χρησιμοποίηση στον υπολογισμό των μειώσεων εισοδήματος και των εκπτώσεων φόρου προοδευτικών αντί για σταθερούς συντελεστές θα αυξήσει εν γένει την προοδευτικότητα της φορολογικής κλίμακας.

Η αντιμετώπιση της διαφθοράς οφείλει να στηρίζεται σε σαφείς δομές και αξιόπιστες και διαφανείς διαδικασίες, όπως είναι:

- Η κατάργηση του φορολογικού απορρήτου για τους ελεγκτικούς μηχανισμούς της εφορίας και γνωστοποίηση όσων στοιχείων ζητούνται, εκτός από αυτά που αφορούν την ασφάλεια του πολίτη.

- Η παρακολούθηση και τεκμηρίωση των υποθέσεων που επιλέγονται για έλεγχο, των αποτελεσμάτων του ελέγχου, καθώς και της έκβασης της υπόθεσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί με συμβιβασμό ή με δικαστική απόφαση.

- Η δημιουργία μόνιμου ηλεκτρονικού μητρώου φορολογικών ελεγκτών, στο οποίο θα καταγράφονται και θα παρακολουθούνται διαρκώς η πορεία και το αποτέλεσμα των υποθέσεων που ελέγχθηκαν ή ελέγχονται, η σύνθεση της υπηρεσιακής δομής των υπηρεσιών στις οποίες υπηρέτησε και υπηρετεί ο ελεγκτής, η σύνθεση της ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων που ελέγχθηκαν και ελέγχονται, καθώς και των οικονομικών υπευθύνων – λογιστών τους, ανά ελεγκτή.

- Η θέσπιση συγκεκριμένου πλαισίου με μετρήσιμα και διαφανή κριτήρια για την αξιοκρατική επιλογή, προαγωγή, μετακίνηση, επιμόρφωση κ.λπ. του προσωπικού των εφοριών. Διασφάλιση αξιοκρατικών διαδικασιών ανέλιξης του προσωπικού βάσει αυστηρών αντικειμενικών κριτηρίων (χρόνια προϋπηρεσίας, ειδικά

σεμινάρια επιμόρφωσης, πιθανές εξετάσεις) χωρίς τη δυνατότητα παρέμβασης της πολιτικής ηγεσίας. Η αποκομματικοποίηση της διαδικασίας εξέλιξης του προσωπικού αποτελεί αναγκαίο συστατικό ενός αδιάφθουρου συστήματος δημόσιας διοίκησης.

- Η αναβάθμιση και διοικητική ανεξαρτησία των οικονομικών επιθεωρητών. Καθορισμός πρότυπων διαδικασιών με στόχο την ουσιαστική τους λειτουργία.
- Η ουσιαστική εφαρμογή του πόθεν έσχες για όσους εμπλέκονται στον καταλογισμό και την είσπραξη της φορολογητέας ύλης
- Η καθιέρωση κινήτρων στην επιχείρηση για την αποκάλυψη διεφθαρμένων εφοριακών.
- Καθιέρωση κινήτρων στους ελεγκτές για την αποκάλυψη διεφθαρμένων επιχειρηματιών και λογιστών. Λήψη μέτρων για να μην κατηγορηθούν άδικα πολίτες και να προφυλαχθούν υπάλληλοι από σκηνοθετημένες πρακτικές.
- Η καθιέρωση βαθμού συνυπευθυνότητας των προϊσταμένων (επόπτη και διευθυντή) του ελεγκτή που παραπέμπεται για υπόθεση διαφθοράς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) www.e-forologia.gr
- 2) www.in.gr
- 3) www.taxhevean.gr
- 4) www.ependyseis.gr
- 5) Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ. Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
- 6) Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 7) www.scribd.com
- 8) www.epsilonnet.gr

